ANT

Haftalık Dergi • 25 Haziran 1968 • Sayı: 78 • 125 Kuruş

İFŞAAT

Sunay'ın TİP ve öğretmenlerle ilgili görüşleri

GENÇLİK REFORM DEĞİL DEVRİM İSTİYOR

HAFTANIN NOTLARI

Çekişmeli seçim

Cumhuriyet Senatosu'nda başkan seçimi AP'liler arasında süregelen çekişmeyi de ortaya koymuş ve iki AP Senatörü, Macit Zeren ile İbrahim Şevki Atasagun başkanlık için kıyasıya mücadele etmişlerdir. Başkanlık seçimi için gerekli çoğunluk ancak Senato'nun ikinci toplantısında ve altıncı turda sağlanabilmiştir. Altıncı tur sonunda İbrahim Şevki Atasagun, gerekli çoğunluktan ancak 1 fazlasını alarak 93 oyla Senato Başkanı seçilebilmiştir. Macit Zeren ise 65 oy almıştır. Öte yandan, bir süre önce AP' den ihraç edilen Zonguldak Milletvekili Ekmel Çetinel Başbakan Demirel ve Ticaret Bakanı Ahmet Tükel hakkında meclis soruşturması açılmasını isteyen bir önerge vermiştir. Çetinel, Ticaret Sicilli Gazetesi konusunda ve ithal malları fiyat tescil ve ücretlerinde yolsuzluk yapıldığını ileri sürmektedir. Bu önerge, AP'de Demirel'e karşı olan milletvekili ve senatörlerce de desteklenmektedir.

16 haziran

Yardımı kesiyor

■ **Amerika, dış ülkelere yaptığı ekonomik ve askeri yardımı, bütçesindeki açık yüzünden önümüzdeki mali yılda kısacaktır. Yardım miktarı azaltılacak ülkeler arasında Türkiye de vardır. Kongre üyeleri, yapılacak indirimin 1 milyar 500 bin doları bulabileceğini söylemektedirler. Johnson, Kongre'ye gönderdiği mesajda dış yardım için 2 milyar 961 milyon dolar ayrılmasını istemiştir. Amerika'nın içteki krizleri ve dış ülkelerde uğradığı yenilgiler dolayısıyla ileriki yıllarda yardımların adamakıllı kısılacağı anlaşılmaktadır. Amerika'nın desteğiyle ayakta duran iktidarlar, bu durum karşısında kara kara düşünmektedirler.**

Kesin sonuçlar

■ Seçimlerin resmi sonuçları belli olduktan sonra TİP'in bazı bölgelerdeki oylarında, ANT'ta ilan edilenden de büyük artışlar kaydedildiği meydana çıkmıştır. Aydın'da 1965 seçimrinde 6733 oy alan TİP 1968 seçiminde 8114 oy, Kırklareli'nde ise 1965'teki 2668 oya karşılık 1968 seçiminde 3674 oy almıştır. TİP'in Kırklareli'ndeki oy oranı böylece yüzde 3.23'ten 4.30'a çıkmıştır.

TÖS kongresi

■ Cumhurbaşkanı Sunay'ın öğretmenler hakkındaki sözleri öğretmen topluluğunda büyük tepki yaratmıştır. TÖS Ankara Şubesi'nin yıllık kongresinde öğretmenlerle ilgili sözlerinden dolayı Cumhurbaşkanı Sunay'a üzüntü bildirilmesine, İlâhiyat Fakültesi hariç, üniversitelerdeki boykotların maddi ve manevi yönden desteklenmesine karar verilmiştir. Yeni yönetim kuruluna ise Ali Rıza Kayaalp, Ali Bozkurt, Musa Uysal, Tevfik Yılmaz, Gültekin Oyar, Ali Doğanay, Cemil Çakır, denetim kuruluna Dursun Akçam ve onur kuruluna Feyzullah Ertuğrul seçilmişlerdir.

17 haziran

Berrill raporu

■ Berill Raporu'na göre, iktidar bugünkü yolda yürümeğe devam edecek olursa genel açıklar, planın tahminlerinin çok üstünde olacaktır. Raporun, borç ödemeleri ile ilgili bölümünde, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde ödenmemiş borçların, üçüncü beş yıllık dönemde yılda ortalama 70 - 80 milyon dolar olarak ödenmesi gerekeceği belirtilerek şöyle denilmektedir : «DPT'nin ticaret ve görünmeyen kalemlere ait tahminlerine göre, yüksek borç ödemeleri yüzünden açık yılda 100 milyon değil, hatta 200 Milyon dolar olacaktır. Yılda 200 milyon dolarlık bir açığı orta vadeli ihracat kredileri ile kapatmak, ödemeler dengesinin kısa zamanda zayıflamasına yol açacaktır.»

Kazandılar

■ **Amasya Kız Öğretmen Okulu'nda müzik öğretmeni iken iki yıl önce bir şiirinde komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla bakanlık emrine alınan Talip Apaydın, Danıştay'da açtığı davayı kazanmıştır. Danıştay, kararında, Milli Eğitim Bakanlığı'nca ileri sürülen iddiaların dayanaksız olduğunu belirtmiştir. Öte yandan, Hakkari'ye tayin edilen öğretmen Ahmet Kaya Turan'ın Danıştay'da açtığı iptal davasıyla ilgili olarak tehiri icra kararı verilmiştir.**

Basın - İş Grevi

■ İstanbul Basın İş Sendikası'nın Türkiye Basımevi işyerinde başlattığı grev devam etmektedir. Sendika Başkanı Ehliman Tuncer, yaptığı basın toplantısında, üç buçuk aydır devam ettirilmesine rağmen grevden olumlu sonuç alınamadığını, işverenin grev kırıcılığı yaptığını söylemiş, çeşitli müracaatlara rağmen İstanbul Valisi Vefa Poyraz'ın işverenin kanunsuz tutumu karşısında seyirci kaldığını belirterek işçi hakları alınıncaya kadar grevin sürdürüleceğini açıklamıştır.

18 haziran

Kitap fiyatları

■ **Bozuk eğitim düzeni yüzünden üniversite ve yüksek okullarda gençliğin boykot ve işgal hareketleri devam ederken, ilk ve orta dereceli okulların kitaplarında astronomik fiyat artışları görülmeğe başlamıştır. Önümüzdeki ders yılında dar gelirli aileler, çocukları için gerekli ders kitaplarını yüzde 500'e yaklaşan zamlı fiyatlarla alacaklardır.**

Çiyiltepe Ödülü

■ Tİ-SEN'in koyduğu Asaf Çiyiltepe Ödülü Ankara'da da başta Ergin Orbey'in sahneye koyduğu Sarıpınar 1914 olmak üzere 72. Koğuş, Müfettiş ve Küçük Burjuvalar oyunlarındaki tutumu, devrimci ve halkçı anlayışı ve çalışması, ayrıca çocuk oyunlarına önem vermesi dolayısıyla ANKARA SANAT TİYATROSU'na verilmiştir. Yargıcılar Kurulu, ayrıca, halkın hizmetinde olması gereken Devlet Tiyatrosu'nun, elindeki geniş imkânlara karşın, bilinçsiz ve sorumsuz bir tutumla işlevini gittikçe yitirmekte olduğunu, Ankara'daki diğer özel tiyatroların anılmaya değer bir çabaya yönelmediklerini de kamuoyuna duyurma kararı vermiştir.

Dolandırıldılar

■ **Geçen yıl meclisin kana bulanmasından sonra silâhlanma yarışına hız veren TBMM üyeleri, bu silâh sevdası yüzünden dolandırılmışlardır. Tabanca satın almak isteyen milletvekili ve senatörlerin yatırdıkları 29 bin lira, TBMM'inde görevli polis memuru Oral Garipoğlu ile birlikte ortadan kaybolmuştur. Parlamenterler, Meclis İdare Amirliği'ne başvurarak «Bizi polisin durumu ilgilendirmez. Meclisteki kara tahtaya tabanca verileceği konusunda asılan ilan, bizim için Millet Meclisi'nin senedidir» diyerek paralarının kendilerine iade edilmesini istemişlerdir.**

19 haziran

ATÖF Kongresi

■ Almanya Türk Öğrenci Federasyonu (ATÖF)'nun yedinci genel Kurul toplantısı, Batı Almanya'nın Alterkirchen şehrinde yapılmış ve yönetim kuruluna yine toplumcu bir kadro seçilmiştir. Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Hakkı Keskin, başkan yardımcılığına Özcan Sağlam, saymanlığa Orhan Uslu seçilmişlerdir. Kongre, ayrıca Türkiye üniversite gençliğinin giriştiği boykot hareketlerini desteklediğini de bir bildiri ile açıklamıştır.

Direnme Komitesi

■ **Aralarında Jean Paul Sartre ve Simone de Beauvoir ile Nobel Ödülü kazanmış kişilerin de bulunduğu bir grup Fransız aydını «Baskıya Karşı Direnme Komitesi» kurmuşlardır. Komite, onbir solcu kuruluşu kapatan hükümet kararnamesinin iptalini, son gösteri ve ayaklanmalara katılanlara karşı hükümetin sert tedbirlerden vazgeçmesini, istenmeyen yabancı uyrukluların memleketten çıkartılması kararının kaldırılmasını istemektedir. Ayrıca, muhalefet partileri de komite tarafından hükümeti yıldırma siyasetinden vazgeçirmek üzere güçbirliği kurmaya dâvet edilmişlerdir.**

Eski DP'liler

■ Eski DP'lileri kendi saflarına çekmek için bazı partiler birbirleriyle yarışa girmişlerdir. AP Kayseri Senatörü Feyyaz Köksal tarafından bu konuda hazırlanan kanun teklifi şimdiye kadar 100'e yakın parlamento üyesince imzalanmıştır. YTP de aynı konuda bir kanun teklifi hazırlanmış olup Nilüfer Gürsoy ve Neriman Ağaoğlu teklifi desteklediklerini bildirmişlerdir. Öte yandan CHP Genel Sekreteri Ecevit de, son seçimle partisinin eski DP'lililerden oy kazandığını ileri sürerek eski hasımlarına kur yapmağa başlamıştır.

Yargıtay'ın teminatına da göz diktiler!

Yargıtay'ın 100. kuruluş yıldönümü, TBMM Şeref Salonunda yapılan bir törenle kutlandı. Yargıtay Başkanı İmran Öktem, konuşmasında, kendilerinin haberi olmadan Yargıtay Kuruluş Kanun Tasarı'sının Meclis'e sevkedildiğine değinerek «Devletin şeref ve haysiyetini kırmadan, bu topraklar üstünde yaşayan kişileri haklı endişelere sokmadan ve nihayet büyük tarihi sorumluluk altına girmeden bağımsızlık ve teminat hükümlerini daraltmak mümkün olamaz» dedi. Yargıtay teminatını zedeleyici hükümler taşıyan tasarı konusunda Adalet Bakanı Hasan Dinçer ise «yeni hazırlık yapmaya vakit olmadığından eski tasarıyı meclise sevketmek zorunda kaldık» demiştir. Sık sık gazeteci tutuklatmağa ve devrimci yazarlar hakkında dâva ardına dâva açtırmağa vakit bulan Dinçer'in bu mazereti hukukçular arasında tebessümle karşılanmıştır.

20 *haziran*

Nesimi Başkan

■ Açık Hava Tiyatrosu'nda düzenlenen Âşıklar Atışması'nda çıkan bazı anlaşmazlıklar sonucunda Halk Ozanlar Derneği Yönetim Kurulu olağanüstü toplantı yaparak yeniden görev bölümüne gitmiş ve genel başkanlığa Âşık Nesimi Çimen'i getirmiştir. Yönetim Kurulu, Halk Ozanlar Derneği'nin toplumcu eylemine daha bilinçli ve tutarlı olarak devam edeceğini de açıklamıştır.

Tonguç'un planı

■ Köy Enstitülerinin kurucusu İsmail Hakkı Tonguç'un ölüm yıldönümü dolayısıyla anma toplantıları düzenleyen TÖS, bir bildiri yayınlayarak «Tonguç'un ilköğretim planı, kapitalist yönetim düzeninin işine gelmemiş, emperyalizmin de yardımıyla baltalanmıştır. Köy enstitüleri sistemi bugüne dek sürdürülseydi, Türkiyemiz geri kalmış bir ülke olmayacaktı» demiştir. TÖS'un düzenlediği toplantılar 23 Haziran'da Ankara ve İstanbul'da yapılacaktır.

21 *haziran*

Kalkanlı polis

■ Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki toplum polislerine, tıpkı Fransa'da olduğu gibi miting ve gösterilerde kullanılmak üzere aliminyum kalkanlar verileceği açıklanmıştır. AP'nin iktidara gelmesinden sonra mevcudu büyük hızla artırılan ve her geçen gün yeni silâh ve araçlarla donatılan toplum polisinin, yakında Hitler'in SS'lerinden daha amansız bir kuvvet haline getirileceği söylenmektedir.

Greve gidiyorlar

■ İETT'de çalışan 7 bin işçinin ücretlerine 4 - 5 lira zam yapılması işveren idarece kabul edilmediği için Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası greve gideceğini bildirmiştir. İETT İdaresi, zammın her yıl bütçeye 25 Milyon Lira yükleyeceğini ileri sürerek toplu sözleşmeye yanaşmamışlardır. İşçiler ise, bir kapitaliste bir kalemde 25 Milyon lira kredi açılırken 7 bin işçiden bu miktarın esirgenmesi karşısında direneceklerini açıklamışlardır.

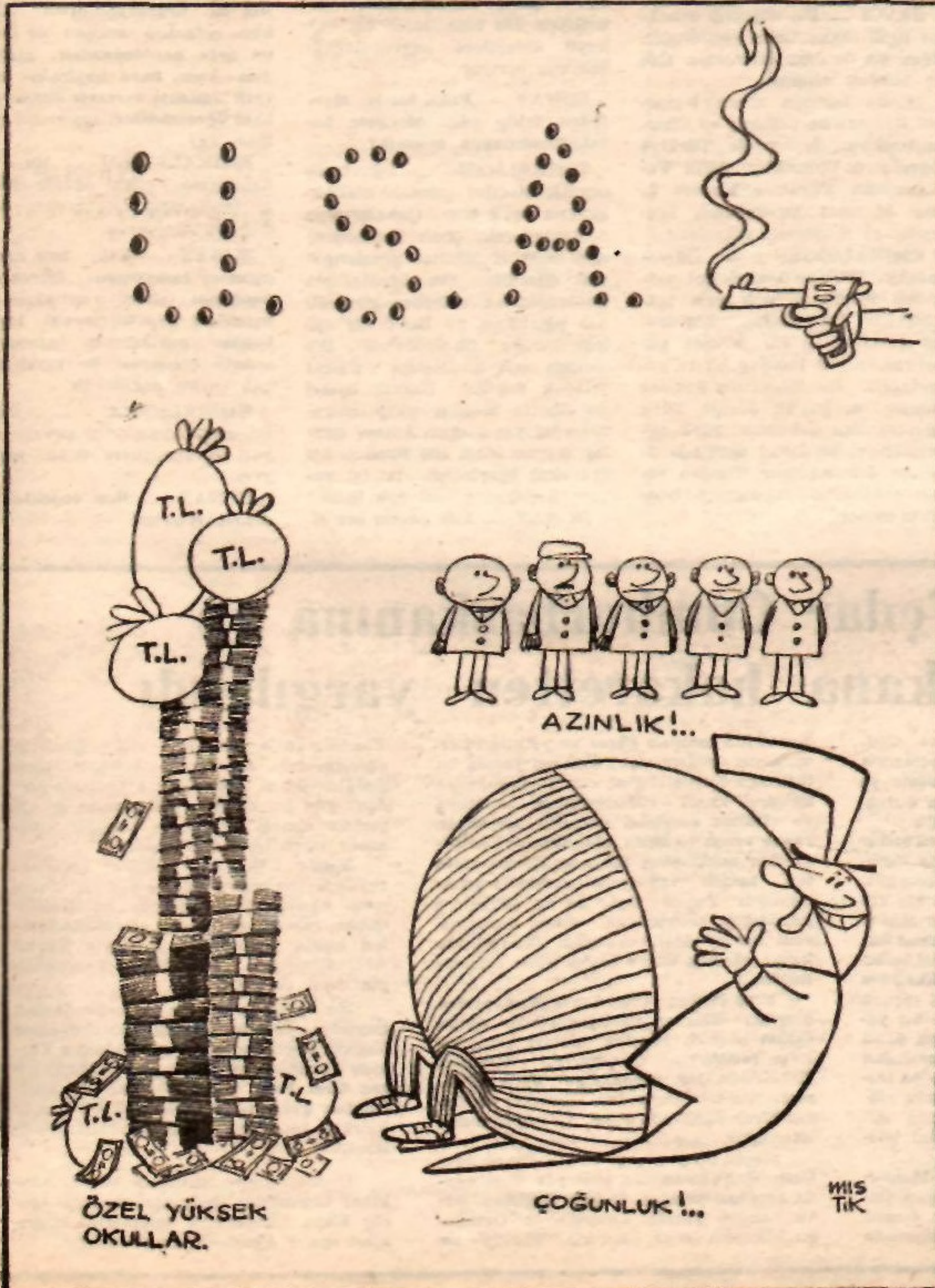
22 *haziran*

Çarpıştılar

■ Öğrenci hareketleri, Almanya ve Fransa'dan sonra bütün dünyaya yayılmıştır. Rio de Janeiro'da polis ile öğrenciler arasında şiddetli çarpışmalar olmuş, «Diktatörlüğü ve emperyalizmi lanetleyerek Amerikan büyükelçiliği'ne yürüyen 1500 öğrenciye polis tarafından ateş açılmıştır. Bunun üzerine taş yağmuruna tutulan polisler Amerikan Büyükelçiliği'ne sığınmak zorunda kalmışlardır. Tokyo'da da solcu «Zengakuren» teşkilâtına mensup bine yakın öğrenci üniversite mahallesi Kanda'yı işgal etmiştir.

Yoksullar yürüdü

■ Refah ve mutluluk ülkesi olarak reklâmı yapılan Birleşik Amerika'nın çirkin çehresini altı haftadır süren ve Washington'da sona eren «Yoksullar Yürüyüşü» ortaya koymuştur. Yürüyüşe katılan 40 bin kişi, Amerika'da açlığa son verilmesini istemişlerdir. Yoksulları Dean Rusk'ın oğlu David de desteklemektedir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Asıl felâket getirecek Sunay'ın zıhniyetidir

Geçen çarşamba günü Toplu Basın Mahkemesi'nde Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiğim iddiasıyla ve 4,5 yıl hapis talebiyle yargılandım. Gedikli fetvacı Dönmezer'in raporuna dayanarak dâvayı açmış olan Cumhuriyet Savcısı, «Kurtlar Sofrasında Kavga» başlığıyla yazdığım yazıda Sunay'ın «Anayasa sosyalizme kapalıdır» şeklindeki sözlerini eleştirerek bu sözlerin Türkiye'de sosyalistlere karşı hazırlanan bir komplonun habercisi olabileceğini belirtmiş olmamı, Cumhurbaşkanı'na hakaret telâkki etmişti... Dönmezer'in ve savcıların şunu kafalarına iyice yerleştirmeleri gerekir ki, bütün savları bilimsel temellere dayanan ve sağlam bir dünya görüşünden hareket eden sosyalistler, fikir mücadelesinde hiçbir zaman «hakaret»e tenezzül etmezler. Buna ihtiyaçları yoktur. Hakaret, fikirden nasibi olmayan zavallıların silâhıdır. O da, geri tepen bir silahtır. Evet, bir sosyalist cumhurbaşkanına hakaret etmez ama cumhurbaşkanlığı makamında oturan şahıs anayasanın kendisine tanıdığı görev ve yetkilerin sınırını aştığı takdirde, susacak da değildir. Anayasa'nın teminatı altında bulunduğu en yüce yargıçların kararlarıyla sabit olmuş bir fikir akımını anayasa dışı ilan etmeğe kalkışan, hele cumhurbaşkanı olursa, elbette en sert şekilde eleştirilecek, bu sorumsuz beyanın ardında hangi hesapların yattığı araştırılacaktır. Çünkü, Sunay'ın üstüne görev olmadığı halde sosyalist eylem aleyhinde ileri geri konuşması, bir dil sürçmesi değildir. Resmi demeç ve mesajlarında da Sunay, *sosyalizm düşmanlığını açıkça ortaya koymuştur.*

Nitekim, bu hafta ANT'ta yapılan ifşaat da, Cumhurbaşkanlığı makamında oturan şahsın gerçek niyetlerini bütün çıplaklığıyla açığa vurmaktadır. Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu temsilcileriyle Çankaya Köşkü'nde yaptığı konuşmada Sunay bir yandan devrimci mücadelenin adsız militanları olan öretmenleri parlamentoya lâyık görmediğini ilan ederken, bir yandan da «TİP, yönü itibarıyle, yolu itibariyle, memlekete felâket getirecek bir organdır» demiştir. TİP'ten aday olan bir öğretmene «Sen» kendini götürüp kuyuya atıyorsun» diyerek Türkiye'nin tek sosyalist partisini bir «felâket çukuru» olarak göstermeğe kalkışmıştır. Ne demektir bu? Sosyalizme açık bir anayasaya dayanarak cumhurbaşkanlığına yükselmiş bir şahıs sosyalist akım aleyhinde konuşmak cesaretini nereden almaktadır? Milletin bir numaralı temsilcisi olduğu halde, o milletin bir bölümünü karşısına alırken kimler adına hareket etmektedir? Bir sosyalist, cumhurbaşkanı da olsa, Sunay'dan bunu soracaktır. TİP'i bir felâket çukuru olarak niteleyen Sunay, bu partiye oy veren yarım milyona yakın seçmeni felâket çukurunda mı görmektedir? Eğer çukurda görüyorsa, bu çukurdan gelen oyları da alarak seçildiği makamda iç huzuru ile nasıl oturabilmektedir? Sonra, devrim savaşçılarının en çilekeş bölüğünü teşkil eden öğretmenleri parlamentoya lâyık görmemek ne demektir? Cüzdanları kabarık tefecilerin, kompradorların, ağaların, sömürücülerin sağcı partiler kanalıyla ellerini kollarını sallayarak girebildikleri parlamentoda en uyanık ve en mücadeleci halk çocuklarının hiç mi yeri olmayacaktır?

Hayır, Sayın Sunay? Memlekete felâket getirecek olan Türkiye İşçi Partisi değildir. TİP, memleketi gerçekten bağımsızlığa, özgürlüğe, mutluluğa kavuşturacak tek organ olduğunu yönüyle de, yoluyla da göstermiştir. Memlekete asıl felâket getirecek olan, TİP değil, sizin temsil ettiğiniz ve ısrarla savunduğunuz anayasa dışı zihniyettir. Devletin ve milletin bütünlüğünü korumakla görevli bir insan olduğunuz halde, milletin en uyanık ve en devrimci kesimini karşınıza almakla bölücülük yapıyorsunuz, belki de farkında olmadan felâketi bizzat siz hazırlıyorsunuz. Biliyorum, Dinçer'in savcıları ve o savcıların 100 Lira ücretli gedikli fetvacıları bu yazıyı da pertavsızla tarayacaklar ve büyük bir ihtimalle üzerine «T.C.K. 158» damgasını basacaklardır. Ama susmayacağız, Sayın Sunay! Susmayacağız, çünkü kendilerini anayasayı savunmakla yükümlü sayan insanlar olarak, Cumhurbaşkanlığı'nın tarafsızlığını, yüceliğini size karşı savunmak zorundayız. Eğer ortada cumhurbaşkanlığını küçük düşüren bir hareket varsa, bu bizden değil, bizzat sizden gelmektedir. Bu tek taraflı tutumunuzu sürdürmek niyetinde iseniz, bir daha tekrarlıyoruz : Cumhurbaşkanlığından istifa ediniz!

İFŞAAT

Cumhurbaşkanı Sunay ile görüşen T.Ö.D.M.F. Başkanı Prof. Bahri Savcı, geçen haftaki duruşmasında..

Sunay'ın öğretmenler ve TİP hakkında sözleri

«TİP, yönü itibariyle, yolu itibariyle memlekete felâket getirecek bir organdır — Ben meclise ağır ve oturaklı adam seçerim. İlkokul öğretmeni, ortaokul öğretmeni, lise öğretmeni seçmem..»

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Genel Başkanı Profesör Bahri Savcı, İkinci Başkan Rauf İnan ve Yürütme Kurulu üyesi Mehmet Emiralioğlu'nun 8 Haziran 1968 Cumartesi günü Çankaya Köşkünde Cumhurbaşkanı Cevdet *Sunay ile yap*tıkları görüşme, Cumhurbaşkanının öğretmenler ve Türkiye İşçi Partisi hakkındaki düşüncelerini açıklaması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu yetkilileri, Cumhurbaşkanı Sunay ile görüşmek için randevu istemişler ve görüşmede kontenjan senatörlüklerinden birinin öğretmenlere verilmesini isteyeceklerini ifade etmişlerdi. Randevu günü, kontenjan senatörlüklerinin belli olmasından sonraki bir tarihe, 8 Haziran 1968 Çarşamba günü saat 10.30'a alınmıştı.

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Genel Başkanı Savcı, İkinci Başkanı İnan ve Yürütme Kurulu üyesi Emiralioğlu ile Cumhurbaşkanı Sunay arasında Çankaya köşkünde 8 Haziran Cumartesi günü saat 10.30'dan 11.10'a kadar süren görüşmedeki önemli konuşmaları kamuoyuna sunuyoruz:

SAVCI — Beş kontenjan senatörlüğünden birinin öğretmenlere ayrılmasını arzu ederdik.

SUNAY — **İşte Hayri Dener var ya... Hayri Dener'in seçilmesi isabetli değil mi?**

SAVCI — Sayın Hayri Dener üniversiteyi temsil etmektedir. Öğretmenler ile pek ilişiği yok. Bundan sonraki seçimlerde, bu hususun göz önünde bulundurulmasını Sayın Başkandan rica ediyoruz.

SUNAY — **Ben Meclise ağır ve oturaklı adam seçerim. İlkokul öğretmeni, ortaokul öğretmeni, lise öğretmeni seçmem. Siz hârika bir çocuk getirseniz bile ben seçmem.**

SAVCI — Türk öğretmenleri içinde parlâmentoda görev yapabilecek öğretmenler bulunduğu fikrinde ısrar ettiğimizi, belirtmek zorundayım Sayın Cumhurbaşkanım.

SUNAY — **Israr kelimesini ısrak. Bu hârika çocuk nerede? Bir tane isim verseniz?**

SAVCI — Hayri Dener Beyefendi, aslında bir lise öğretmenidir. Sonradan profesör olmuştur. Mesleki formasyonunun büyük bir kısmını lise öğretmeni olarak geçirmiştir.

SUNAY — ***Ben bir topçu teğmeni idim, Cumhurbaşkanı oldum, o da profesör olmuş. Liseyi katmıyorum bu işe.***

SAVCI — Yurt içinde yaptığınız gezilerde öğretmenler ile yaptığınız görüşmeler, toplumumuz arasında memnunluk yaratıyor. Onlarla görüşmeniz, onları sevindiriyor. Önümüzdeki günlerde bizim bir kurultayımız olacak. Sayın Başkanımızın şeref vermesini diliyoruz.

SUNAY — **Hay hay olur...**

(Bundan sonra görüşmede, konu partizan yönetime ve öğretmenlere yapılan baskıya atlamıştır.)

SAVCI — Türkiyede tam bir partizan idare hüküm sürmektedir. Öğretmenlere baskı yapılmaktadır.

SUNAY — **Olmaz öyle şey. Bana objektif örnekler verin.**

SAVCI — Bu objektif örnekler ilgili makamlara verilmiştir. Eğer siz de arzu ederseniz, size de takdim olunur.

(Konu bundan sonra Personel Kanunu'na atlamış ve Cumhurbaşkanı Sunay ile Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Yürütme Kurulu üyesi Mehmet Emiralioğlu arasında şu konuşma geçmiştir.)

EMİRALİOĞLU — Öğretmenler, Türkiye'deki devlet personeli içinde en çok yeri tutmaktadır. Bu itibarla, Türk devlet personeline bir hizmet yönelirse en çok bundan bizler yararlanırız. Bir ihmâl söz konusu olursa, en büyük zararı Türk öğretmenine dokunur. Türk öğretmenleri bu konu üzerinde önemle durmaktadır. Bizden etkili çalışmalar yapmamızı istemektedirler.

SUNAY — **Yani şu çıkıp da tatbik edilemeyen kanundan mı bahsediyorsun?**

EMİRALİOĞLU — Evet.

SUNAY — **Uygulanmasını mı istiyorsunuz?**

EMİRALİOĞLU — Evet. Bu uygulanmayıştan dolayı zarar içindeyiz.

SUNAY — **Evet.**

EMİRALİOĞLU — Bir kanun çıkıyor. Şu vade ile şu imkânlarla bir kanun hazırlanmıştır deniliyor. Arkasından bir kanun daha çıkıyor, önce vaad edilen haklar en azından geciktiriliyor. Bu bize, yarın bir çok keyfi eylemlere başvurulacağı kanısını veriyor.

SUNAY — ***Peki, bu işi Meclisten takip edip, Mecliste harekete geçiremez misiniz?***

EMİRALİOĞLU — Öğretmen olarak Meclise girmek olanaklarımız çok zor. Çabalarımızı destekleyerek, sizin kontenjandan birimizi Meclise göndermenizi dilerdik. Siz, öğretmenin kontenjandan Meclise girmesinin ağırlıksız ve hafif bir eylem olduğu fikrindesiniz. Biz aslında çok ümitliydik. Fakat yılacak değiliz. Halkın oyları ile elbette Meclise girip mücadelemizi yapacağız. Amma bunlar zaman ister. Bir ilkokul, bir ortaokul öğretmeni bu işi yapamaz demeniz bizi çok üzdü.

SUNAY — **Yok canım ben lise öğretmenine demediğimi açıkladım.**

EMİRALİOĞLU — Ya ortaokul öğretmeni?

SUNAY — **Ortaokul öğretmeni de demiyorum.**

EMİRALİOĞLU — Ben düne kadar ilkokul öğretmeni idim. Yüksek tahsil yapmış ilkokul öğretmeni arkadaşlar da vardır. Deminki sözleriniz bizi üzüntüye boğmuş ve böyle bir kanaatin Devlet Başkanında bulunması rahatımızı kaçırmıştır.

SUNAY — **Kaçırmasın.. Ben kontenjanda yüksek tahsil şartını da aramayabilirim. Nitekim, ortaokul mezunu bir işçiyi bu defa kontenjandan gösterdim. *Ama, bana böylesine kuvvetli kanaati verecek kimse ilkokul öğretmenleri arasından çıkmaz.* (x)**

EMİRALİOĞLU — Bu kanaatınızın ilkokul öğretmenlerini tanımamış olmanızdan doğduğunu sanıyoruz.

SUNAY — **Yok, ben öğretmenleri tanıyorum. Öğrencilik yaptığım yılları, yaptıkları çalışmaları hep biliyorum. Fakat bunlar parlâmento çalışması senato çalışması ile kıyaslanacak şeyler değillerdir.**

EMİRALİOĞLU — Sayın Başkan haksızlıklar devam ediyor, öğretmenlere baskı yapılıyor.

SUNAY — **Ben objektif örnekler isterim.**

ANT'çılar Cumhurbaşkanına ve Başbakana hakaretten yargılandı

ANT aleyhine gedikli fetvacı Ord. Prof. Sulhi Dönmezer'in raporlarıyla açılan **«Cumhurbaşkanına hakaret»** ve **«başbakana hakaret»** davalarının duruşmalarına geçen hafta başlanmıştır.

Doğan Özgüden'in yazdığı **«Kurtlar Sofrasında Kavga»** başlıklı yazıda Cumhurbaşkanı Sunay'ın **«Anayasa sosyalizme kapalıdır»** şeklindeki sözleri ele alınarak **«Sunay'ın demeci sosyalist muhalefete karşı bir komplonun habercisi ise, bu komplonun anayasa mahkemesi önünde ergeç perişan olacağı muhakkaktır»** deniliyordu. Dönmezer'in verdiği rapora dayanarak Cumhuriyet Savcılığı bu yazıda cumhurbaşkanının komploya dahil gibi gösterildiğini, dolayısıyla kendisine hakaret edildiğini ileri sürmekte ve Doğan Özgüden ile o sayıdaki sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar'ın T.C.K.'nun 158. maddesine göre 4,5 yıl hapislerini istemektedir.

Çarşamba günü Toplu Basın Mahkemesi'nde yapılan sorgusunda Doğan Özgüden, Sunay'ın bu şekilde bir demeç vermekle Anayasanın 97. maddesinde kendisine tanınan görev ve yetkilerin sınırlarını aştığını, dâva konusu yazıda bu tutumun eleştirildiğini, cumhurbaşkanına hakaret kasdı güdülmediğini belirtmiş ve **«Daima sosyalist yazarlar aleyhinde rapor veren ve bilim adamının objektifliğinden uzaklaşmış bulunan Dönmezer'in tek taraflı raporunu reddediyorum»** demiştir. Yaşar Uçar da bu görüşlere katıldığını belirttikten sonra duruşma, yeni bir bilirkişi kurulması konusunda karar vermek üzere başka güne ertelenmiştir.

Yine Doğan Özgüden'in Yunanistan olayları üzerine yazdığı **«Oyun Açığa Çıktı»** başlıklı yazıdan dolayı Dönmezer'in fetvasıyla Cumhuriyet Savcılığı T.C.K.'nun 159. maddesine göre hükümete hakaret suçundan Özgüden ve Yaşar Uçar hakkında 6'şar yıl hapis cezası istemiştir.

Geçen perşembe günü Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayan duruşmada sorgusu yapılan Doğan Özgüden, dâva konusu yazıda Amerika'nın Ortadoğu ülkelerinde ve özellikle Türkiye ile Yunanistan'da çevirdiği kirli oyunların açıklandığını, hükümete hakaret kasdı güdülmediğini, Amerika'nın Yunanistan'daki gibi bir darbeye Türkiye'de de teşebbüs etmesi ihtimaline karşılık uyarmada bulunduğunu söylemiştir.

Yaşar Uçar da hakaret iddiasını reddettikten sonra yargıç bilirkişi raporunu okutmuştur. Bilirkişi Sulhi Dönmezer, raporunda **«maşa olarak kullanılan kukla yöneticiler»** tabiriyle Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin kastedildiğini ileri sürmektedir.

Bu rapor hakkında konuşan Doğan Özgüden, **«Bugün sanık sandalyesine bizlerin değil, maşalığa ve kuklalığa Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ni lâyık gören Ord. Prof. Sulhi Dönmezer'in oturtulması gerekirdi.»** demiş ve bu kasıtlı bilirkişi raporunu kabul etmediğini söylemiştir.

Bundan sonra duruşma, tevsii tahkikat konusunda dergimiz avukatı Müşür Kaya Canpolat'ın taleplerini bildirmesi için 1 Ağustos'a ertelenmiştir.

Çağının Gen…

Gençler …ersiteyi

Ferruh Doğan

Yüksek öğrenim gençliğinin son günlerde gi… gittikçe gelişen ve güçlenen eyleminin … yönelişlerini saptamakta yarar vardır. Özellikle, … hareketlerinin gün geçtikçe gelişip, temele inen s… üzerinde, devrimci bir görüş açısını yansıtır biçimd… ması önemlidir. Öğrenci hareketlerini, kolay sın… mek için gerçekleştirilmiş bir eylem, batı örne… bir kopyası, onun bunun itelemesiyle ortaya çık… mece olaylar olarak yorumlanması yanlış bir d… dirme olacaktır. Özellikle, boykotcu hareketin, eşi… rumundan çıkarak, gerçek çizgisine yaklaşıp, yö… ne oturması, şimdiye dek alışılmışın dışında bir … eylemiyle karşı karşıya olduğumuzu ortaya çıkar

Üç yüz yıldır biz insanlığa yeni bir şey eklememiş, yeni bir şey yaratamamış bir toplumuz. Biz üç yüz yıldır gizli ya da açık sömürgeciliği kabullenmiş bir milletiz.

Yaratmağa *başladığımız çağ* Mustafa Kemal'in sömürgeciliğe karşı insanca döğüştüğü çağdır. Döğüşen, başkaldıran insan kişiliğe varmış, kişiliği öldürülmemiş insandır. Çanakkale'de canını yurdu için verecek o kadar genç bulunmamış olsaydı Türkiye o gün kurtulamazdı. Bir Dumlupınar gerçekleşemezdi. Mustafa Kemal'in ölümünden sonra memleketimiz adım adım sömürgeleştirilirdi. Ve gene kişiliğini yitirip yozlaştı. Milletçe yaratıcılığımızı yitirdik ve Amerikaya teslim olduk. Amerika Türkiye'de dost adı altında en aşağılık bir sömürge düzenini uyguladı.

Yozlaşmamız, kendimizden, kendi benliğimizden uzaklaşmamız memleketin her kurumunda kendini gösterdi.

Seyrani'nin dediği gibi :

Balık baştan kokar bunu bilmemek,
Seyrani gafilin ahmaklığından.

Her kurum yozlaştı. Her kurum çürüdü. Her kurum kokuştu. Elle tutulur hiç bir şey kalmadı, kokuşmanın, çürümenin, yozlaşmanın bulaşmadığı..

Önce topraklarımız yozlaştırıldı, öldürüldü. *Önce topraklarımız yaratıcılığını* yitirdi. Türkiye topraklarının yüzde doksan erozyona tabi olduğunu söylüyorlar dünya toprak bilginleri. Dikili ağaç kalmadı Türkiye'de, Türkiye bir çöl. Ben Türkiye bir çöl derken abartmıyorum. Yüzde doksan erozyona tabi topraklar çölden de beter, yaşamını yitirmiş topraklardır. Dehşet bir nüfus çoğalımında Türkiye açlıkla karşı karşıyadır.

Kültürümüz yozlaştırılıyor, öldürülüyor. Bugün memleketimizdeki Üniversiteler birer bilim yatağı değil birer çıkar, birer fesat yatağıdır. Türk Üniversitelerinden birisinden dünya bilimine katkıda bulunan kaç ad gösterebiliriz? Kendini bilimsel çalışmaya vermiş kaç bilim adamı bulabiliriz? Üniversite profesörlerinin yarıdan ço… …büyük bir kısmı bir çıkarcı çetesi halinde bilim milim hak getire çıkarcıların birkaç meteliğine kul olurken, beri yanda öğrenciler korkunç bir yoksulluk karanlığı içinde debelenmişlerdir. Hiçbir memleket Türkiye'de olduğu gibi *gençliğine sırtını dönmemiştir. Gençliğini* ihmal etmemiş, onu başıboş bırakmamıştır. Biliyor musunuz ki Türkiye'de Üniversitede okuyan gençliğin büyük bir yüzdesi bir memleketin insanlarının yüzünü kızartacak kadar, çok veremlidir. Üniversite gençliğinin büyük bir kısmı, birkaç ağa, zengin çocuğu hariç, hemen hepsi gereken gıdayı alamamakta, bu yüzden çalışma, okuma, öğrenme yüzdesi düşmektedir. Memleketimizde her yönüyle en yoksul bırakılmış ezilmiş kişiler üniversite öğrencileridir. Bizim çağımızdaki Üniversite öğrencilerinin hayatları tarihimiz boyunca en büyük lekemiz olarak kalacaktır. Öğrenci yurtlarındaki rezaletler, sefaletler utanç vericidir. Bir millet çocuklarını böylesi bir hayata lâyık görüyorsa o millet bütün varlığını, insafını yitirmiş demektir. O millet gerçekten sömürgecilerin kölesi demektir. Bir profesörün yazdığı kitabın fiyatına bir öğrenci bir ay yaşamaya mahkûm ediliyorsa bu insan soyunun en büyük cinayetlerinden birisi demektir.

İçerden kompradorlar, dışardan onların efendileri, sömürgeciler tarafından bir millet zincire vurulup bir Promete haline getirilmişse ve her gün kartallar ciğerini alıp götürüyorlarsa bir milletin gençliğinin, ne kadar kötü durumda da olsalar, bir şeyler yapmaları gerekti.. Gençliğin üniversiteleri işgal etmeleri küçük bir harekettir ve çok küçük bir başlangıçtır. Bütün kan damarları kesilmiş, bütün mümkünü çareleri kesilmiş bir milletin gençlerinin yapacakları çok büyük işler vardır. İç ve dış düşmanlarca çepeçevre kuşatılmış bir milletin gençliği canını dişine takarak, yaratıcılığına yeniden kavuşmak için döğüşecek ve muzaffer olacaktır. Yirminci yüzyılın insanlığı bunu istiyor..

Öğretmenler ve TİP hakkında görüşlerini açığa vuran C. Başkanı Cevdet Sunay

EMİRALİOĞLU — Ankara'da bir vali adaylık koyuyor. Ankara'da bir Ankara Eğitim Müfettişi de adaylık koyuyor. Vali üç aydır seçim çalışmasını rahatlıkla yapıyor ve izin sıkıntısına uğramıyor. Ankara müfettişi kırk günlük yıllık iznini kullanmıştır, fakat yıllık iznini tamamlamadan 25 Haziran'da seçim alanından çekiliyor. Bu eşitsizliğin en güzel örneklerinden biri. Öte yandan, iktidar partisinden adaylık koyanlar, tahsil, tecrübe, kıdem, hizmet ve başarı yoluyla gelecekleri bir çok makamlara Adalet Partisi adayı olduktan sonra gelinebildiğini görmüş ve gelmişlerdir. Bunun aksine Adalet Partisinin karşısındaki partilerden adaylık koyanlar ise, mutlaka bulundukları *mevkilerden yoksun* bırakılmaktadır.

SUNAY — **Bu iki kişinin adını ver bana.**

EMİRALİOĞLU — Bu iki kişiye münhasır değil ki. Bunlardan biri benim.

SUNAY — **Nasıl oluyor, ne oluyor?**

EMİRALİOĞLU — Ben 1965 yılında İlköğretim Şube Müdürü olarak Niğde'den seçime girdim.

SUNAY — **Hangi partiden?**

EMİRALİOĞLU — Türkiye İşçi Partisi'nden.

SUNAY — **Niğdeli misin?**

EMİRALİOĞLU — Evet, oradan adaylığımı koydum. Sonra Sivas'tan adaylığımı koydum, müfettişliğimden oldum ve olmayan bir okulun müdürlüğüne verdiler.

SUNAY — **Neden Türkiye İşçi Partisi?**

EMİRALİOĞLU — Aday olmak için başka partiler çok pahalı. Beşer bin lira falan adaylık parası alıyorlar. Beş bin liram olmadığı için, Türkiye İşçi Partisi'nden adaylığımı koydum.

SUNAY — **Sen samimi değilsin. Beş bin lira bulamadığın için Türkiye İşçi Partisi'nden adaylığını koymuş değilsin. Beş bin liran olsaydı başka partiden adaylığını koymaz mıydın?**

EMİRALİOĞLU — Eğer Türkiye İşçi Partisi olmasaydı, beş bin liram da olsaydı Cumhuriyet Halk Partisi'nden adaylığımı koyardım.

SUNAY — **Olmaz. Gördün mü, senin amacın Meclise gitmek.**

EMİRALİOĞLU — Elbette amacım Meclise gitmek. Siz de, işlerimizi halletmek için Mecliste uğraşın dediniz. Size geliyoruz, siz oraya gidin diyorsunuz. Çeşitli kanun yollarını arıyoruz tabiî. Bu kanun yollarından biri de Türkiye İşçi Partisi adaylığıdır.

SUNAY — **Türkiye İşçi Partisi, yönü, istikameti itibariyle, yolu itibariyle memlekete felâket getirecek bir organdır. Sen beş bin lira paran olmadığı için kendini götürüp kuyuya atıyorsun.**

EMİRALİOĞLU — Sayın Başkan, Türkiye İşçi Partisi kuyu değildir. Eşit şartlar altında kurulmuş, eşit şartlar altında seçime girmesi gereken bir siyasi partidir. Bu itibarla ben de o partiden adaylığımı koydum.

SUNAY — **Adını ve başından geçeni anlat bakayım. Ben de olsaydım, böyle bir adaylıktan sonra sizi eski yerinizde bırakmazdım.**

EMİRALİOĞLU — Sayın Başkan, zaten siz olduğunuz için bırakmadılar.

SUNAY — **Öğretmen politika ile uğraşmamalıdır.**

EMİRALİOĞLU — Hâkim, asker, doktor, her kamu görevlisi kanun çerçevesi içinde adaylığını koyup seçime girecek, öğretmen girmeyecek, böyle bir görüş olmaz.

SUNAY — **Sen subayı, hâkimi karıştırma, onlar hakkındaki düşünceleriniz ayrı. Amma öğretmen tarafsız olmalıdır.**

EMİRALİOĞLU — Öğretmen tarafsız olmalı fikri doğru. Amma siz bunu aday olmamalı anlamına söylüyorsunuz, biz buna katılamıyoruz Sayın Başkan...

(x) Sunay'a kuvvetli kanaat vererek Senato'ya kontenjandan giren sendikacının kim olduğu geçen hafta ANT'ta açıklanmıştır.

AP'ye Bayar ve Türkeş çengel attı

2 Haziran seçimleri Bayar ve arkadaşlarının AP'nin üst kademelerine, Üniversite olayları da Türkeş'in AP gençlik kollarına çengel attığını ortaya koymuştur.

Demirel seçim yenilgisini kamufle etmek için Üniversite olaylarına kılıf hazırlarken, 1965 seçimlerinden sonra güçlenen AP içindeki «Yeminliler» harekete geçerek Genel Başkanın karşısına dikilmişlerdir. Bir kaç kez devrilmekten «Yeminliler» tarafından kurtarılan Demirel, kabinede değişiklik yapılması yolundaki ısrarlar karşısında şimdilik direnmektedir.

Demirel'e verdikleri muhtıralara cevap alamayan «Yeminliler» bu kez AP Genel Yönetim Kurulunda harekete geçerek, Demirel'i açmaza düşürmek istemişlerdir. Aydın Yalçın, AP Genel Yönetim Kurulunun son toplantısında «Yeminliler» adına konuşarak Demirel'e ve Sağcılara hücum etmiş, hükümet üyelerinin beceriksizlik ve tembelliğinin seçimlerdeki yenilgiyi getirdiğini söylemiştir.

Saadettin Bilgiç'i, eski Demokrat Partililer ile devamlı ilişki kurmakla suçlayan Sadık Perinçek'ten sonra tekrar söz alan Aydın Yalçın, AP Gençlik kollarının CKMP'nin kontrolu altında bulunduğunu, Özal kardeşlere «Takunyalı Kardeşler» denildiğini, plânlama teşkilâtına güvenilmediğini, Atatürk'e karşı olduğu davranışları ile anlaşılan Ulaştırma Bakanı Saadettin Bilgiç'in kardeşi Emin Bilgiç'in öğrenciler tarafından istifasının istenildiğini, din konusundaki tavizlerin iltifat görmediğini Elmalı'nın seçilmeyişinin ortaya koyduğunu, yeminli senatör ile milletvekillerine bakanlık ve genel Müdürlük kapılarının kapandığını, artık AP'ye bir çeki düzen verilmesi gerektiğini söylemiştir.

Ulaştırma Bakanı Saadettin Bilgiç kendisine yöneltilen suçlamaları cevaplandırmak için söz almış ve komünizm ile savaşın müslüman, milliyetçi ve mukaddesatçı gençlikle yapılacağını ileri sürmüş, fakat eski DP'lilerle ilişkiler konusuna değinmemiştir.

«Yeminliler» ile iplerin koptuğunu gören Demirel, bugüne kadar izlediği tutumun aksine sağ kanat tarafını tutan bir konuşma yaparak, hükümette değişiklik yapmayı düşünmediğini belirtmiş. Turgut Özal için «O bir dahidir. Plânlama teşkilâtındaki bütün sosyalistleri o temizlemiştir» demiştir.

Genel Yönetim Kurulu'nda su yüzüne çıkan Adalet Partisi içindeki mücadele, kısa süre içinde gelişmiş ve Yeminlilerin başta Aydın Yalçın olmak üzere hepsinin YTP'den gelerek AP'yi ele geçirme plânları içinde bulundukları propagandası işlenmeye başlamıştır.

Böylece niyet açığa vurulmuştur. Fakat, Demirel ne Yeminlilerin istediği hükümet değişikliğini yapmakta, ne de istenilen ihraçlara «evet» demektedir. Aslında Demirel, AP içindeki mücadeleyi Kasım ayında yapılacak kongreye kadar kullanarak, tekrar genel başkanlığı alma peşindedir. Fakat, önümüzdeki günlerde *baskının artması Demirel'i bir* karar almaya zorlayacak ve dananın kuyruğu büyük kongreden önce muhakkak kopacaktır. Dananın kuyruğunun kopmasından ise, yalnız ve yalnız Bayar ve Türkeş yararlanacaktır.

Gençler Üniversiteyi niçin işgal etti?

Cumhurbaşkanı Sunay ile görüşen T.Ö.D.M.F. Başkanı Prof. Bahri Savcı, geçen haftaki duruşmasında..

12 Haziran 1968 tarihinde önce Hukuk, sonra sırasıyla İktisat, Edebiyat, Fen, Kimya, Dişçilik, Eczacılık, Tıp, Cerahpaşa Tıp Fakülteleri, İktisadi Ticari İlimler Akademisi ve bazı özel yüksek okullar, boykot hareketine girişti ve okullarının binalarını İŞGAL ETTİ.

Üniversite yönetiminden yasal haklarını almak üzere öğrencilerin ilk hareketidir bu. Bu hareketin en büyük özelliği öğrencinin Cemiyetler ve dernekler dışında kendiliğinden harekete başlaması ve yürütümünü başarıyla sağlamasıdır.

Bugüne kadar profesyonel kişilerin ellerinde bulunan öğrenci cemiyetleri, üniversitede reform, yada öğrenci haklarını savunacağız şeklinde ortaya çıktıklarında, rektör yada dekanlarla anlaşma içersindeydiler. Bu anlaşma ya kendilerinin öznel sınav çıkarlarına yada belli parsaları koparma isteklerine dayanıyordu. Ve boykot tehditleri kendileri için bir garanti niteliği taşımaktaydı.

Nitekim 12. Haziran 1968 hareketinden bir süre önce yine malûm kişi ve öğrenci birlikleri Üniversite yöneticilerini tehdit yoluyla, köksüz, incelemesiz, sözde reform isteklerinde bulunmuşlardır... Bu isteklerin saldırgan kişi ve öğrenci birliklerinin bazı temsilcilerinin özel çıkarlarıyla olan ilişkisi bilinen bir gerçektir. Ayrıca bazı siyasi çevreler için yapılan yatırımlara denk düştüğü de olaylarla açığa çıkmıştır. Birkaç kişiden kurulu, yıllanmış cemiyetçilerin meydana getirdiği yönetim kurulları öğrencinin dileklerini kendilerince saptadıklarını hesap ederek, öğrenci desteğini de sağladıkları hatasına düşmüşlerdir. Oysa ŞANTAJ BOYKOT devri kapanmıştır...

Şantaj boykot devrini kapayan ve gerçek koykot ilân edenler öğrencinin büyük çoğunluğudur. Öğrenci spontane (kendiliğinden) olarak uzun bir yıl boyunca hazırlandığı sınavlara girmeyi reddetmiştir... Bu dahi tek başına, öğrencinin ne ölçüde direnme istediğinde haklı olduğunu göstermeye yeter delildir...

Bu da göstermektedir ki, üniversite gençliği yeni bir atılım içindedir. Kendisini yönetme iddasında bulunan bir takım «üyesiz» teşekküllerin dışında hareket etmeyi başarmıştır.

Üçbeş kişiliksiz müzmin cemiyetçinin tahsisat sızdırmak için kullandıkları boykot tehditleri son bulmuştur. Çünkü, büyük kütlenin küçük hesaplar peşinde koşacağı, hele, «şahsi» olması gereken menfaatler düşüneceği mantık olarak hatalıdır. Büyük kütlede «ben» yerini, «biz» e terkeder. Ve asla sahtekârlık, fedakârlık ve dürüstlüğün yerine geçemez. Öğrenci artık cemiyetler dışında hareketin gerçeğini kavramıştır. İşte bundan ötürü hiçbir cemiyetin etken olmadığı yeni bir boykot hareketi başlamış bulunmaktadır.

Boykotların talebe cemiyetleri dışında başlamasının ve sürdürülmesinin nedenleri yukarıdaki açıklamalarımız içinde yer almaktadır. Yalnız bu boykot ve işgal hareketlerine özgü bazı gerçeklerin de açığa kavuşturulması zorunludur.

Önce bu hareketlerin Avrupa taklitçiliği içerisinde yapılmadığının bilinmesi gerekmektedir. Nitekim, şubat ayı ortalarında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde istekleri daha sonra Avrupa'da başlayan hareketlerin isteklerine denk düşecek bir hareket başlatılmıştır. Rektörlüğün ortak kararlara rıza gösterir şekilde hareket etmesi olgunlaşmakta olan bu tür bir hareketi büyük çatışmalara meydan vermeden şimdilik sürdürmektedir. Bu somut örnek de göstermektedir ki, Federal Almanya ve Fransa'da başlayan öğrenci hareketlerinden daha önce Türkiye'mizde aynı yönlü gelişimler olmuştur. Bu çakışıklık esasta hayret edilmesi gereken bir raslantı değildir. Çünkü, Türkiye Avrupa ekonomisi dışında bağımsız bir yapıya sahip değildir. Avrupa'da tekelci tröstlerin meydana getirdiği ekonomik kriz; onun uzantısı durumunda olan Türk ekonomisinin (Montaj sanayii ve bilumum benzeri sanayi kollarının) de buhranlara sürüklenmesine sebep olacaktı. Belirtilerinin sezinlenmeye başlandığı bu dönemde Türk Gençliği ön sezisinden, ve öncü yapısından dolayı rahatsızlığı kendi bünyesinde en önce duyan toplum kesimi olmuştur.

ğretmenler ve TİP

Bu nedenden dünya gençliği ve özellikle Avrupa Gençliği ile aynı koşullar içerisindedir. Aynı hareketleri yapması taklitçilik değil bir tabii davranış biçimine dayanmaktadır.

Azgelişmiş ülkeler ve özellikle Türkiye'ye özgü bir koşulun da burada bilinmesi gerekir. Aydın kesim içerisinde yer alan yarının yöneticisi Türk genç adamı tarih boyunca öncü görevini geleneksel biçimde ortaya koymuştur. Ayrıca yapısı gereği sekiz on yıldır, Avrupa'da çok büyük etken kabul edilen gençliğin niceliksel eylemlerine örnekler vermiştir.

Özetle şunu söyleyebiliriz ki, bugünkü boykot hareketleri taklitçilik unsurundan uzak, fakat koşulları gereği Avrupa gençliğinin, bir anlamda, paralelinde gözükebilecek bir harekettir.

Ne var ki, sonuç olarak Avrupa gençliğinin ülkesine getirdikleri ile, Türk gençliğinin ükemize bu hareketle getireceği yenilik şüphesiz farklı olacaktır.

Türkiye Üniversiteleri kendi içinde ve bağlı olarak halkla kendi arasında belli çelişkiler taşımaktadır.

Öğrenciler bir avuç adamın minübüslerde, hamamlarda seçtiği cemiyet yöneticilerince temsil ediliyormuş gibi gösterilmektedir. Bunun son örneği, Rektör Egeli'nin aynı bilmezlik içerisinde yada öğrenci bütünlüğünün genel isteğini kavrayamamışlıktan dolayı takındığı tavırla bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu yanlışın giderilmesi bundan sonraki Cemiyet seçimlerinin öğretim görevlilerinin gözlemi altında ve mutlaka okul içerisinde yapılmasıdır.

Öğrencinin öğrenciyle olan bu çelişkisi yanında öğretim üyeleri katında da bir çelişki yer almaktadır. Bu özden çelişki asistan ve doçentlerin harcadıkları bütün gücün semeresinin, bazı profesörler tarafından toplanmasıdır. Kitap tashihlerinden, satışlarına, belli bölümlerinin çevirilerine, derlenmelerine, ve okutulup öğretilmesine kadar bütün yükü omuzlarında taşıyanlar, meselâ kitap satışlarından elde edilen gelirleri alamadıkları gibi satışa çıkarılmış olan kendi kitaplarının üstünde isimlerini dahi görememektedir. Kürsü şefliğinin yarattığı medrese tipi hegemonya, asistan, doçent görevlilerini hâlâ çömez seviyesinde gösterebilmektedir. İlim adamlığı vasıfları -adı geçenlerin- yok olduğu gibi, görevlerinden olmaları kürsü şeflerine bağlı kalmaktadır.

Bunun çözümü, «kürsü şefliği» gibi öğretim üyeleri arasında haksız bir farkılaşma yaratan makamın ilgası, doktora sınavını vermiş öğretim üyelerinin profesörlük işlemlerinin hiç bir onaydan geçmeden gerçekleşmesine bağlıdır. Bu gerçekleşme, öğretim üyelerinin asistanlarla olan ayrımına, kuru bir disiplin üstünlüğü yerine bilimsel bir esas getirecektir. Profesörlük ile doçentlik arasında böylesi bir bilimsel üstünlük tayin edici sınav yapılmadığından doçentlik statüsünün atlanarak profesörlük ünvanının kazanılması kendiliğinden kabul edilmelidir. Şu halde statüde tayin ettirici faktör bilimsel ehliyet olmalıdır.

Bunun yanı sıra, okul sayısının azlığı, sınıfların yetersizliği, öğretim üyesi kadrosunun darlığı ve en önemlisi yüksek okul mezunlarının istihdam eksikliği, bu konuda Türk ekonomisinin bünye bozukluğundan gelen plansızlığı yeni bir çelişi daha yaratmaktadır. Bu elişi öğretim üyesiyle, öğrenci arasındaki çelişidir. Ayrıca eğitim düzeninin bozukluğunu örtbas etme endişesiyle üniversitelere fazla öğrenci alınması da bu çelişiyi körüklemektedir. Bütün bunların sonucu öğrenci tasfiyesi bir şart olmakta, bu şart da beraberinde kendine özgü sınav ve antidemokratik disiplin yönetmelikleri getirmektedir.

Bu nedenlerden ötürü orta öğretim alanında teknik eğitime kayılmalıdır. Bunun yanı sıra disiplin ve sınav yönetmelikleri değiştirilmelidir. Ancak en köklü çözüm, öğrencinin Fakülte Yönetim Kurullarında, Üniversite Senatosunda söz ve oy sahibi kılınmasıdır. Böylece, tarih boyunca buhranların nedeni olan Yöneten - Yönetilen arasındaki çelişi kalkacak, öğrenci, öğretim üyesiyle uyum sağlayacaktır. Ana hedeflerimizin başlıcası da budur.

Son olarak, Türkiye'de üniversite mezunları çoğunca ya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak yönetici olmaktadır. Bu nitelik halkımızın tarihi birikimi gereği, üniversite ve üniversiteli ile halkımız arasında bir çelişi yaratmaktadır.

Bu çelişinin de kalkması, halka dönük, halkın hizmetinde olan bir eğitim düzeninin kurulması ile mümkündür. Bu düzen ise halk çocuklarının Anayasamızın 50'nci maddesi içerisinde yer alan devletin halk çocuklarını en yüksek öğrenim seviyelerine ulaşmakla yükümlü kılan maddesi gereğidir.

İşte Boykot ve İşgal hareketleri, açıkladığımız eğitim düzeninin kurulmasına yöneliktir. Ve böylesine haklı ve yurtsever bir istekten kalkındığından ötürüdür ki, hareket doğru ve bilimseldir.

İŞGAL KONSEYİ ADINA

Toygun ERASLAN

Geçen haftaki tekzip rezaleti...

Geçen hafta bu sayfada, yeni bir tekzip rezaleti yer almıştır. Tekzibi gönderen, Elmalı Cumhuriyet Savcısı Kenan Bileydi'dir.

Bu savcı, bir meslekdaşı hakkında Adalet Bakanlığı'nın talimatı üzerine Türk Ceza Kanunu'nun 142/4. maddesine göre Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nde dâva açmıştır. Hakkında dâva açılan şahıs, cumhuriyetin yürekli savcılarından Koyulhisar Cumhuriyet Savcısı Şiar Yalçındır. Sebep, Yalçın'ın Akşam Gazetesi'nde 141 ve 142. maddeler konusunda bilimsel bir inceleme yazmış olmasıdır.

Bu olay ANT'ın 65. sayısında, **«Fikir Suçlarından Tevkifler Devam Ediyor»** başlıklı bir haberin içinde 170 kelimeyle kamuoyuna yansıtılmıştır.

Ancak, Elmalı C. Savcısı Kenan Bileydi, ANT.ın bu yayını üzerine derhal kaleme sarılarak 473 kelimelik bir tekzip döşenmiş ve Elmalı Sulh Ceza Mahkemesi Yargıcı İ. Hakkı Güroğlu da bu tekzibin ANT'ta yayınlanmasına karar vermiştir.

Oysa, tekzip, hem esas, hem de usul bakımından **«tekzip hakkının suistimali»** ni teşkil etmektedir. Zira, ANT'ın 65. sayısındaki yazı ile Elmalı Savcısı'nın geçen sayımızda yayınlanan tekzibini okuyanlar, aslında hiçbir şeyin tekzip edilmediğini, sadece demagoji yapıldığını farketmişlerdir. Öyle ki, Elmalı savcısı, tekzibinde bir yandan dâvayı Adalet Bakanı'nın emriyle açtığını yalanlamaya çalışırken bir yandan da aynen şöyle demektedir : **«Şiar Yalçın'ın Akşam Gazetesi'nde 22,23 ve 24/8/1967 tarihli nüshalarında komünizm propagandası teşkil edecek şekilde bir seri yazılar yazdığı, bu hususta yapılan idari tahkikat neticesinde tanzim olunan raporda suçun şahsi mahiyeti görülerek Hakimler Kanununun 110. maddesine tevfikan gereği takdir ve ifa edilmek üzere bu husustaki evrakı tahkikiye Yüksek Bakanlıktan memuriyetimize intikal ettirilmiştir!»**

Üstelik, Basın Kanunu'nun 19. maddesinde **«Cevap ve düzeltme, taallûk ettiği yazının cevap verenle ilgili miktarından uzun olamaz»** denilmektedir. Söz konusu yazımızda Şiar Yalçın olayından bahseden kısımlar 170 kelime olduğu halde, Elmalı Savcısı 473 kelimelik tekzip göndermiş ve bu usulsüz tekzip sulh ceza mahkemesinden geçmiştir.

Bunun üzerine dergimiz kanuni süre içinde tekzibe usul ve esas yönünden gayet haklı olarak itiraz etmiş, ancak İstanbul Beşinci Asliye Ceza Mahkemesi Yargıcı Sabri Özel de, bu kanunsuzluğa göz yumarak sadece bir kaç satır atmak suretiyle tekzibin ANT'ta yayınlanmasına karar vermiştir. Kanun, asliye ceza mahkemesinin kararını kesin saydığı için geçen sayımızda bu kanunsuz tekzip zorunlu olarak yayınlanmıştır.

Ancak, bu tekzibin yayınlanması ANT'ı değil, tekzibi gönderen Elmalı Savcısını, Elmalı Sorgu Yargıcı'nı ve İstanbul 5. Asliye Ceza Yargıcı'nı zor duruma düşürmüştür.

Yürekli bir meslekdaşı hakkında Adalet Bakanı'nın talimatıyla dâva açmak yüreksizliğini gösteren Elmalı Savcısı ve onun tekzibini geçiren yargıçlar, Türk adalet tarihinde herhalde iftiharla anılabilecek isimler bırakamayacaklardır.

Çağının Gençliği

Çetin ÖZEK

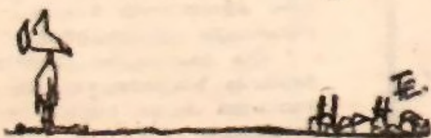
Ferruh Doğan

DEMOKRASİ DEMOKRASİ DEMOKRASİ DEMOKR

EŞİTLİK EŞİTLİK EŞİTLİK EŞİTLİK

ÖZGÜRLÜK ÖZGÜRLÜK ÖZGÜRLÜK

KALKINMA KALKINMA KALKINMAKALKINMAK

YUVARLAK LÂFLAR!..

Yüksek öğrenim gençliğinin son günlerde giriştiği, gittikçe gelişen ve güçlenen eyleminin gerçek yönelişlerini saptamakta yarar vardır. Özellikle, boykot hareketlerinin gün geçtikçe gelişip, temele inen sorunlar üzerinde, devrimci bir görüş açısını yansıtır biçimde, durması önemlidir. Öğrenci hareketlerini, kolay sınıf geçmek için gerçekleştirilmiş bir eylem, batı örneklerinin bir kopyası, onun bunun itelemesiyle ortaya çıkan düzmece olaylar olarak yorumlanması yanlış bir değerlendirme olacaktır. Özellikle, boykotcu hareketin, «şike» durumundan çıkarak, gerçek çizgisine yaklaşıp, yörüngesine oturması, şimdiye dek alışılmışın dışında bir gençlik eylemiyle karşı karşıya olduğumuzu ortaya çıkartmaktadır. Bundan duyulan tedirginliğin, bilerek, isteyerek, gençlik hareketini kötüleyici, haksız gösterici yorumlara yol açtığı görülmektedir.

Öğrenci hareketlerinin, başlangıçta düzenden yana olanlarca, salt kolay geçme usullerine yönelmiş bir hareket biçiminde ve «şike» olarak başlatıldığı bir gerçektir. Bu şike boykot ile, öğrencilere bir takım sınav kolaylıkları sağlamanın ve böylece devrimci öğrenci hareketlerinin kırılmasının planlandığı ortaya çıkmıştır. Gençliğin çoğunun bu oyuna gelmeyişi, boykotu başladığı biçimsel noktadan çekerek ötelere götürmesi, öğrencilerin hiç de kolay sınıf geçme kavgası içinde olmadıklarını kanıtlamaktadır. Aksine, «şike» boykot düzenleyenlerin, düzenin sürdürülmesi pahasına, öğrenciye kolay sınıf geçme olanaklarını sağlamağa yöneldiklerini göstermektedir.

Değişik öğretim kuruluşlarında bir kaç yıldır kendisini gösteren, ufak ve bölgesel boykotların varlığı da, son büyük boykotların batı özentisinin sonucu olmadığını göstermektedir. Batıdaki örneklerin yönelişleri ve nedenleriyle, ülkemizdekilerin değişik nitelikleri de açıktır. Bu değişiklik, ileri endüstri ülkeleriyle, az gelişmiş ülkemiz arasındaki toplumsal yapı farklılıklarından, sorunların başkalığından doğmaktadır. İleri endüstri ülkelerindeki gençliğin, bir sanayi toplumunun yarattığı değerler sistemine başkaldırdığı, bu sistemin yer açtığı bunalımların itelemesi ile davranışa geçtiği gerçektir. Buna karşılık az gelişmiş bir ülkenin gençliği, çok daha değişik ve ilkel sorunları çözememenin sıkıntısını, ezintisini duymaktadır. Az gelişmiş ülkeler, henüz ekonomik bağımsızlığa, sömürüden arınmış toplumsal yapıya, sağlam ekonomik düzene erişmemenin sorunları içindedirler ve bunları gerçekleştirmenin savaşını vermektedirler. Bu savaş içinde en önemli rol sahiplerinden biri de gençliktir. İleri ülkeler ise, az gelişmiş ülkelerin sırtından sağladıkları ekonomik mutluluk içinde, daha çoğunu, daha iyisini istemektedirler. Bu ayrı eylemlerin tek ortak yönü, nitelikleri ne olursa olsun, mevcut düzenden hoşnut olmayış, düzene başkaldırıştır.

Az gelişmiş ülkemizdeki fırsat eşitliğinin sonucu olarak, aktif nüfusun ancak binde yedisinin yüksek öğrenim yapabildiği ortadadır. Yüksek öğrenim yapanların çoğunluğunun ise, ancak yarı aç yarı tok bir yaşantıyı sürdürebilecek çalışma alanları bulabildikleri de bir gerçektir. Bu gerçekler içinde, yüksek öğrenim gençliği, az gelişmiş ülkelerdeki bilinçlenme ve uyanışın en güçlü eylemcisi ve kesimi olmak sorumluluğunu da yüklenmiştir. İleri endüstri ülkelerinden başka olarak, devrimci eylemler, az gelişmiş ülkelerde emekçi sınıflarından çok öğrencilerden gelmektedir. Hattâ, az gelişmiş ülkelerin gelenekçi toplumsal yapısının kırılamaması, değerlendirme ölçülerindeki değişmezlik, yer yer emekçileri, kendilerinden yana devrimci öğrenci eylemlerine karşı bile çıkartmaktadır. Bütün olumsuz koşullara rağmen, öğrenci topluluğunun, emekçilere oranla daha iyi bir yaşantı içinde oldukları ve daha güvenli bir yaşantıya ulaşacakları gerçektir. Daha olumsuz durumdaki emekçiler yerine, çoğunluğu kentsoylu ailelerden gelen öğrencilerin düzene karşı çıkışı bir çelişki değildir. Çünkü onlar içinde bulundukları kişisel sorunların ve çıkmazların, daha iyi bir eğitim düzeni içinde çözümlenebileceğinin ve daha iyi bir eğitim sisteminin ise, daha iyi bir toplumsal düzende gerçekleşebileceğinin bilincine varabilmektedirler. Emekçilerin, kişisel çıkmazlarının düzenin bir sonucu olduğunu kavrayamayarak, sorunlarını yine kişisel ilişkiler çerçevesi içinde çözümlemeye kalkışmaları, az gelişmiş ülkelerin esas dramını ortaya çıkartmaktadır. Öğrenciler, kişisel sorunlarla tüm toplum düzeni arasındaki sebep sonuç ilişkisini kurdukları, kurabildikleri oranda gerçekçi olmakta, eylemlerini değerlendirebilmektedirler.

Öğrencilerin sorunlarını, tüm düzensel yapı içinde yorumlayıp değerlendirmeleri, düzene karşı çıkışlarını doğallaştırmaktadır. Bu toplumsal değişimlere yöneldiği an, biçimsel değişim mücadelesinde öğrenciyle birlik olan Üniversite, öğrencinin karşısına çıkmaktadır. Bu karşı çıkış, çağdaş gelişim ve çağdaş sorumlulukları yüklenme konusunda, öğrencilerin kendilerini 27 mayısdan sonra tekrar ve tekrar yenilediklerini, Üniversitelerin ise 27 mayısdan sonra çağa uymak konusunda bir çaba göstermediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin yenilenmelerine karşı, Üniversitenin donukluğu aradaki mesafeyi açmakda, öğreten kuruluşla, aynı kuruluşlarda eğitilenlerin çelişkisini yaratmaktadır.

27 mayısın getirdiği ve sadece teorik alanda kalan düzen ile toplumsal gerçeklerin yarattığı fiili düzen arasındaki çelişik durum, öğrencilerce sonuna dek kavranmaktadır. Öğrenciler, eğitimin bir toplumda egemen olan sınıflara uygun bir biçimlenişe yönelen araç olduğunu, yüksek öğrenimin de bu aracın bir parçası olduğunu bilmektedirler. 27 mayıs anayasasının kurulmasını istediği toplum düzenile hiç ilişkisi bulunmayan ve azlık sınıfın sömürücü egemenliğine dayanan toplumsal biçimleniş içinde, bütün ilişkilerin halka karşıt olduğu görülmektedir. Eğitim de, bu halka karşıt düzenin sürdürülmesinden yana bir biçimlenişi gerçekleştirmeye yönelmiştir. Boykot yapan öğrencilerin halkdan yana halka dönük bir eğitim sisteminde direnmeleri ve bunu hareketlerinin temeli olarak ortaya koymaları bu gerçeğe vardıklarını göstermektedir. Halka dönük bir düzenin kuruluşu, az gelişmiş ülkelerde, antikapitalist ve antiemperyalist olmak zorundadır. Bu açıdan, halkdan yana bir eğitimin de aynı nitelikleri taşıması zorunludur.

Öğrenciler bu açıdan, toplumsal gerçek ile anayasa teorisi arasındaki tersliğe paralel olarak, eğitim sistemi ile düşünsel gelişim ve uyanış arasındaki tersliğe de karşı çıkmaktadırlar. Öğrenciler Anayasanın ilkelerine uygun bir eğitim düzenini isterlerken, mevcut eğitim sisteminin, sınıf sistemine paralel ve ona temel niteliğinin değişmesini istemiş olmaktadırlar. Bu değişiklik isteği, öğrencilerin, sadece bir sınıfdan yana bir öğreti içinde yetişmek istemediklerini Anayasadaki ilkelerin gerçekleştirilmesi için savaşacak kuşakların yetiştirilmesinden yana olduklarını gösteriyor. Öğrenciler eğitimlerini bitirdiklerinde, ancak düzenin adamı olmak, onun bekçiliğini yapmak şartıyla mutluluğa, işe ve tokluğa erişebileceklerini biliyorlar ve bunu istemiyorlar. Öğrenci olabilmenin bir «imtiyaz» olduğu ülkemizde iş bulmanın da, «halka karşıt» olmak pahasına sağlanabildiğini somut örnekleriyle görmektedirler.

Bu temel açıdan öğrencilerin davranışı, Üniversite ve Yüksek Okulları göreve çağırmak anlamını taşımıyor. Görünüşde kendisinin dışında kalan bir sorun olarak gözüken, «tam gün çalışma», «öğreticiler kadrosundaki altlık üstlük despotizminin kaldırılması», «genç asistan ve öğretim üyelerinin daha kişilik sahibi bilim adamı olma şartlarının sağlanması» v.s. konusundaki dilekleri, halkın sorunlarından yana, halka dönük, çağdaş bir eğitilmeği istemekten başka nasıl yorumlanabilir. Öğrencilerin dış ilişkiler içinde yer alarak bağlandıkları çıkar gruplarının yararına bir öğretiyi gerçekleştiren bir öğretici kadroya karşı olduğu, yeni öğretici kuşakların halkçı, gerçekci bilim adamı olarak yetişmelerini istedikleri, anlaşılıyor. Öğrenciler, Üniversitelerin şerefli kürsülerinde bilimsel gerçeklerin, yurt sorunlarının dile getirilmesini istiyorlar, düzenin, eşitsizliğin, emperyalizme yol açan sistem ve kanunların övülmesini duymak istemeyen gençler, teklif ettikleri sistemlerin bunu gerçekleştireceğini umuyorlar.

Öğrenci hareketlerinin temelde, Anayasaya uygun bir sosyal devlet düzenine erişmenin savaşı olduğu ve bunun için de bu tür bir devletin kuruluşunu engelleyen mevcut düzene karşı çıkıldığı saptanınca, düzenden yana örgüt ve basının boykot karşısındaki tutumunu da açıklayabilmek olanaklarına kavuşulmaktadır. «Şike» boykotu destekleyen, bu yolla Üniversiteyi de tüm olarak vurmaya kalkışan, «sarı öğrenci örgütleriyle» düzenden yana çevrelerin basını, boykot gerçek devrimci çizgisini bulmaya başlayınca, yaygaraya, bilinen suçlamalarına başlamışlar, Fransadan gelen liderler uydurması gibi James Bond türünden masallar anlatmaya girişmişlerdir. Yıllar yılı öğrenci örgütlerini hileli kurultaylar düzmece oyunlarla ele geçirip, öğrenciyi düzenden yana kanalize etmek isteyenler, öğrencilerin bu tür örgütlere karşı çıkarak eylem içinde kendi gerçek örgütlerini fiilen kurmalarıyla telâşlanmışlardır.

Üniversitenin kendiliğinden girişmesi gereken değişimleri gerçekleştirmemesi karşısında, Üniversitenin diğer unsuru öğrencilerin fiili durumlar kaymasında tek neden çağın gelişimini izleyerek değişimleri gerçekleştirmekde geç kalanlar, halka dönük bilimsel yapıyı kurmaktan kaçınanlardır. Bu bir gerçekken, öğrencinin eylemini bir kaç tahrikçinin eseri saymak, bir özentiye bağlamak, Türk gençliğini kolay sınıf geçme peşinde bir yığın olarak göstermek, gerçeklere sırt dönmekde ısrar etmek anlamını taşır. Böyle bir tutum sorunlara hiç bir çözüm getirmeyecek hatada direnme tutumudur. Bugünün öğrencisi, kişisel mutluluğunu yeterli görmeyerek, toplumsal mutluluğu gerçekleştirmenin savaşı içindedir. Bugünün öğrencisi, emperyalizmin sömürüsünden komisyon alan azınlıkların düzeninin bekçisi olmak istememektedir. Bütün bunların bilincine varan gençlik çağına yaraşan gençlikdir.

Gençlik reform d
devrim istiyor

12 Haziran'da üniversitelerde başlayan boykot ve işgal hareketleri, geçen haftanın sonuna doğru kurulan karşılıklı temaslarla, bir uzlaşma, daha doğrusu bir «mütareke» havasına girmiştir. Hattâ, hareketi ilk olarak başlatan iki fakülteden birinde, Ankara Üniverisitesi Hukuk Fakültesi'nde, öğrenciler, yönetmelikte yapılmasını istedikleri değişikliklerden bir çoğu Profesörler Kurulu'nda kabul edildiği için anahtarları fakülte yöneticilerine teslim etmişlerdir.

Mümkündür ki, ANT'ın baskıya verildiği saatlerde İstanbul Üniversitesi'nde de işgal hareketini yürüten öğrencilerle Üniversite Senatosu arasında bir ön anlaşmaya varılmış ve bel ki de işgal fiilen kaldırılmış olacaktır.

Hareket niçin başlatılmıştır? Mütarekeye varılmasında rol oynayan etkenler nelerdir? İki hafta süren hareketten kimler galip çıkmışlardır?

Bu soruları tam anlamıyla cevaplandırabilmek için olayların gelişmesine kısaca bir göz atmak lâzımdır:

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, boykot ve işgal hareketleri çeşitli fakültelerde, çeşitli nedenlerle başlatılmıştır. Meselâ, boykot ve işgal hareketine ilk defa sahne olan Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde öğrenciler burs ve kredilerin artması, kitapların ucuzlatılması, barajın kalkması, öğrencinin yönetime katılması, şubat sınavı yapılması, harçların dondurulması gibi istekler yanında yardımcı latince dersinin kaldırılması, fakülte mezunlarına öğretmenlik verilmesi gibi istekler de ileri sürmüşlerdir.

Daha sonra Ankara'da Hukuk ve Fen, İstanbul'da Hukuk, Tıp, İktisat, Cerrahpaşa Tıp, Edebiyat, Fen, Kimya, Diş Hekimliği, Eczacılık Fakülteleri, Gazetecilik Enstitüsü, Güzel Sanatlar Akademisi, Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu, Florence Nightingale Hemşire Okulu, çeşitli özel yüksek okullar öğrenciler tarafından işgal edilmiştir. Ayrıca, Ankara'da Ziraat ve İlahiyat Fakülteleri, İstanbul'da Eğitim Enstitüsü, İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, bazı özel okullar, İzmir'de İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ege Üniversitesi Fen ve Ziraat Fakülteleri, Erzurum'da Ziraat Fakültesi, Eskişehir'de İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi boykota gitmişlerdir.

Bu fakülte ve yüksek okulların öğrencileri de, aşağı yukarı, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'ninkine benzer istekler ileri sürmüşlerdir.

Ancak bu isteklerin lâfta kalmayıp bütün Türkiye'yi meşgul eden meseleler haline gelmesi, hattâ boykot hareketinin daha ileri giderek reformların da ötesinde bir «eğitim devrimi» istemesi, ancak devrimci öğrencilerin harekete hâkim olarak İstanbul Üniversitesi'nde bir merkezi işgal konseyi kurmalarıyla mümkün olabilmiştir.

«Eğitimde reform değil, devrim» isteğini ilk ortaya atan ise İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Harun Karadeniz olmuştur. Bundan sonra hareket, **«eğitimde devrim»** sağlamak istikametinde gelişmiştir. Öyle ki, zamansız buldukları için boykot yada işgal hareketine katılmayan İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi ve Robert Kolej Öğrenci Cemiyetleri de yayınladıkları bildirilerde bu isteği kesin çizgilerle ortaya koymuşlardır.

Edebiyat Fakültesi'nin işgali sırasında çıkan kavga

Üniversite ve yüksek okullarda girişilen boykot hareketleri, eğitimde halka dönük bir devrimin gerçekleştirilmesi yolunda atılan ilk büyük adım olmuştur.

Hareketi güçlü şekilde yürütebilmek üzere istanbul Üniversitesi merkez binasında her fakültenin temsilcilerinin dahil bulunduğu bir **«İstanbul Üniversitesi İşgal komiteleri Yüksek Konseyi»** kurulmuştur.

Devrimci öğrencilerin meydana getirdiği Konsey, kısa sürede yoğun bir çalışma yaparak öğrencilerin isteklerini 48 sayfalık bir broşür halinde tespit etmiş ve İstanbul Üniversitesi Rektörü Ord. Prof. Ekrem Şerif Egeli'ye sunmuştur.

Öğrenciler, işgal hareketinin nedenlerini ve isteklerini şu şekilde açıklamışlardır:

«Belli çıkar gruplarının kendi çiftlikleriymiş gibi yönettikleri Üniversitede yıllardır süregelen düzensizlikler, sonunda bu patlamaya yol açmıştır. 27 Mayıs Devriminden sonra çıkarılan 115 sayılı Üniversiteler Kanununu, yarının hukukçularını yetiştiren, bizlere kanun saygısını aşılayacak olan hukuk profesörleri uygulamamışlardır. Bu türlü örnekler sayılmakla bitmeyecek kadar çoktur.

28 inci maddeye göre kürsü kurullarının her yarı yılın başında ve sonunda olmak üzere yılda en az dört defa toplanarak kürsünün öğretim ve bilimsel araştırma işlerini demokratik bir biçimde görüşmesi gerekirken, bu maddeye hiç uyulmamış ya da göstermelik olsun diye kürsü dosyasına sadece toplanıldığına dair bir belge koymakla yetinilmiştir.

43 üncü maddeye göre Üniversite genel sekreteri ile fakülte sekreterlerinin yüksk öğrenim diplomasına sahip olmaları gerekirken bu hüküm de yıllardır uygulanmamıştır.

Öte yandan öğrenci ve asistan temsilcilerinin yılda en aşağı iki kere yönetim kurulu toplantılarına katılmaları gerekirken bu husus da gerçekleştirilmemiştir.

Üniversiteye hâkim olan, kanun ve nizam tanımayan bu Ortaçağ paternalist zihniyetine artık son vermenin zamanı gelmiştir.

Bugün Üniversitede orijinal bir esere rastlamak oldukça zordur; kitapların çoğu yabancı dilden bir iki kitabın çeviri ve kopyasından başka birşey değildir. Türkçe eserlerden kopya çeken öğretim üyelerine bile Üniversite hiç bir tepki göstermemektedir.

Kitapların hacmi büyüdükçe fiyat artmakta, buna bağlı olarak sağladıkları kâr artmakta, hocanın itibarının da kitabının kalınlığı ölçüsünde arttığı sanılmakta, birtakım lüzumsuz bilgiler öğrencilerin kafasına zorla doldurulmaya çalışılmaktadır.

Öte yandan bu geniş hacimli kitaplarda bugünün yurt ve dünya sorunlarına dönük bilgiye pek rastlayamazsınız.

İşte bizim boykotumuz her şeyden önce bu bozuk düzene son verilmesini hedef almıştır.

Üniversiteyi esas üç eleman meydana getirmektedir: Öğretim üyeleri,

Dünya Gençlerin Olacaktır

Devletin başında, içinde, dışında; bütün kuruluşları yönetenler, gençleri küçümseyip gelmişlerdir. Onların en doğal davranışlarını bile iç ve dış kışkırtmalara bağlamışlar, üzerlerine polis ve asker göndererek bastırmak istemişlerdir. Konuşmaları, görüşlerini söylemeleri hep engellenmiş, **«Oturup derse çalışsınlar, sorunları sokağa dökmesin-** Öğretmene, memura, işçiye, örgütsüz**ler, politika yapmasınlar...»** denilmiştir. köylüye yaptırmadıkları politikayı; kendi ayaklarında bir mahalle arası futbolüne çevirmişlerdir. Gençlik de susarsa işler bugüne kadar geldiği gibi gidecek ve ortalık sütliman olacak sanmışlardır.

Halbuki gençler susmamıştır. Susmaları felâket olurdu. Ortalık sütliman olmamıştır. Olması yanlış olurdu. Gençler, bir yandan geri kalmış kitaplardaki küflü bilgileri ezberleyip öğreticilerine sıı av vermişler, bir yandan da ikide bir toplatılan ders dışı kitaplardan, polisin izlediği düşünür ve sanatçılardan birer parça ışık alıp aydınlanarak toplum sorunlarını seçmeğe, bilinçle bunların çözümünü geliştirmeğe başlamışlardır. Elmalı'daki toprak kapışmasında çaresiz kalan köylünün yanında ilk onlar yer almış, yerli zeytinyağının içine yabancı madde karıştıran büyükler hakkında ilk kampanyayı onlar açmış, İstanbul limanımıza kadar sokulan Altıncı Filoya, yıllardan beri bizi ateş hattında bir karakol bekçisi durumuna sokan NATO'ya ilk olarak onlar «Hayır» demiş, kıyılan öğretmenlere ilk onlar arka çıkmış, kötü yönetmelikleri onlar ateşe atmış, Türk eğitiminin göğsünde bir kanser gibi büyüyen özel okullar için İstanbuldan Ankaraya onlar yürümüş; bugün halkçı olmayan, çağdaş olmayan üniversiteye de onlar karşı durmaktadırlar.

Bildirileri, sivrisinekleri bırakın. «Devri Süleyman» da her akşam çalan Süleymaniyeli Ahmet'in davulunu bile anlamayan büyükler, bunları da anlamadılar. Şimdi üniversitemizin kapısındaki «Boykot var!» levhalarına kışkırtma diyorlar. Halbuki ne bizdeki kışkırtma, ne dünyadaki! Bizdeki de, dünyadaki de, nedenleri pek o kadar da «derinlerde» olmayan genel bir hoşnutsuzluğun iyice yüze çıkmış belirtileridir. Gençlerin sesi, dünyadaki şafaklar sökerken duyulan soylu horozların sesidir. Gençler, öte öte, toplu sözleşme zamlarıyla gündelik uyuşmaya varan işçileri, ara sıra uyanıp sonra derin uykulara dalan köylüleri de uyarmaktadırlar. Bunlar uyanır uyanmaz, azınlığın oynadığı «tekkale» oyunlar şırp duracak, çoğunluğun günleri başlayacaktır.

Eğer üniversitedeki boykotu, sadece adil olmayan kitap, sınav ve not düzenine, lâçka olmuş öğrenci - öğretici ilişkilerine bağlarsak yanıldığımızın ve yandığımızın resmidir. Bu, baştan başa üniversitenin, baştan başa eğitim düzenimizin, siyasal düzenimizin yol açtığı genel bir rahatsızlıktır. Bir ekonomik adaletsizlik içinde boğulma durumuna gelmiş Türkiyede, çok şeyler sermayenin çıkarı için heba edilmektedir. Emeğe ve emek sahibine gereken önem ve değer verilmemektedir. Geniş topraklar büyük ailelere elinde ekilip dikilmekte, çiftçi çoğunluğu yoksulluktan ve cahillikten mahvolmaktadır. Türkiyenin ulusal servetleri korunmamakta ve iyi işletilmemektedir. Kamu gelirleri içerden ve dışardan sömürülmektedir. Üstümüzdeki sömürgen etkiler ulusal bağımsızlığımızı daraltmaktadır. Geniş emekçi kitleleri gibi gençler de doyumsuzluk içindedir.

Silâhlanma ve aşırı savunma giderleri, devletin ve zengin kişilerin hayatındaki israf, toplumda pek çok insanı rahatsız etmektedir. Bunların üstüne bir de uluslararası nedenleri ekleyin. Savaş taşıtı, lâstik, akaryakıt, mermi, silâh ve bilcümle asker donatımlarını üreten ve bunların ticaretini yapan tröstler devletlere egemen olmakta, devlet başkanlarını ve sevilen liderleri vurdurmaktadırlar. Güçbelâ durdurulan dünya savaşı Kore ve Vietnamda sürüp gitmekte, bir yandan yenileri de körüklenmektedir. Ajans haberleri insanda sinir sabır bırakmamakta, kliniklerin önündeki kuyruklar habire uzamaktadır. Kısaca, ister bizde, ister dünyada bu mevcut durumdan ve düzenden hoşnut olan bir tek gerçek sanatçı, bir tek gerçek düşünce adamı olmadığı gibi, bir tek genç de yoktur..

Sadece bizdeki büyükler değil, bütün dünyadaki büyükoğlu büyükler artık kafalarındaki köhne fikirleri atıp, gençlerin tok ve sağlam sesine kulak vermelidirler. Bu sese karşı gelmenin günü iyice az kalmıştır. Büyükler akıllı ve atik davranıp gençlere yer açmalıdırlar. Unutulmasın ki, yarın dünya zaten onlarındır...

Fakir BAYKURT

eğil

İşgal altındaki İstanbul Üniversitesi'nde öğrenciler eğleniyor..

ZİNCİRLE NÖBET
— Üniversiteyi koruyor —

yardımcıları, öğrenciler. Fakültelerin yönetiminde bunların her üçünün de söz sahibi olmaları gerekir. Başka türlü bu paternalist zihniyete son vermeye imkân yoktur. Bugün asistanlardan kişilik sahibi olanlar kürsü başkanlarının gazabına uğramaktadırlar. Çoğunlukla evet efendimciler tutunabilmektedirler.

Öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu, öğrencileri yok farz etmektedirler. Beri taraftan yönetmeliklerdeki aksaklıklar, öğrencilerin mağdur olmalarına, bilgi dağarcıklarına yeni birşey katmadan yıllarını boş yere kaybetmelerine yol açmaktadır.»

Gençliğin halkoyunda da büyük tasvip gören istekleri içinde en önemlisi, muhakkak ki, öğrencilerin de üniversite yönetiminde söz sahibi olmasıdır. Kendilerinin söz sahibi olmadığı bir reform çalışmasının uyutmadan öte gitmeyeceğini öğrenciler pek âlâ bilmektedirler. Bunu bildikleri için de, öğrenci temsilcileri muhatap kabul edilmeden işgali kaldırmayacaklarını kesin şekilde ilân etmişlerdir.

Öğrencilerin bu kararlı tutumu karşısında statünün bozulmaması için gerek iktidar, gerek tutucu çevreler, gerekse çıkarlarının sarsılmasından endişe duyan senato üyelerinin çoğunluğu çeşitli entrikalar çevirmeğe kalkışmışlardır.

Bütün fakülte ve yüksek okullarda işgal hareketi öğrenciler tarafından yürütüldüğü halde, gericilerin elindeki Millî Türk Talebe Birliği ve Türkiye Millî Talebe Federasyonu öğrenci temsilcisi olarak sahneye çıkmak istemişlerdir. Bu istekler öğrencilerin şiddetli tepkisiyle karşılandığı için Senato TMTF ve MTTB'yi muhatap almaya cesaret edememiştir. Ancak, Üniversite Senatosu, İşgal Komiteleri Konseyi'ni de mutahap almaya bir türlü yanaşmamış, 23 Haziran'a kadar boykota son verilmesini şart koşmuş ve 1 Temmuz'da da okulu kanunî tedbirlere başvurarak açacağını bildirmiştir.

Tutucu çevreler de, meşru öğrenci hareketini kırdırmak ve halkoyunda küçük düşürmek için büyük çaba harcamışlar, boykota karşı komiteler kurdurmuşlar, Üniversite'ye Mao'nun resimlerinin asıldığını, Fransa'dan profesyonel ihtilalcilerin gelip hareketi yönettiğini, üniversitenin silah ve cephane deposu haline getirildiğini gazetelerinde yaymağa çalışmışlardır.

Rektörlük, İşgal Konseyi'nin muhatap olarak kabul edilmesi için İstanbul Üniversitesi Öğretim Görevlileri Sendikası'nın yaptığı arabuluculuk teklifini de reddetmiştir.

İstanbul'da bu gergin hava devam ederken Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde silahların konuşmasından sonra bina birkaç defa el değiştirmiş, nihayet perşembe gecesi boykotçu öğrenciler tarafından işgal edilmiştir. Bunun üzerine boykota karşı örgütler, AP Gençlik Kolları'ndan yardım istemişlerdir. Bütün çabalara rağmen, Türkeş'in emrine girmiş bulunan AP Gençlik Kolları militanları, başka yerlerde görevli olduklarından bir araya getirilememiştir. Akademi bahçesinde üçlü-beşli gruplar halinde uzun süre bekleyen boykota karşı gruplar sık sık yanlarındaki tabancalarını doldurup boşaltmışlardır.

Öğrenci hareketlerini bir türlü kontrol altına alamayan iktidarın bulduğu çare ise, meseleyi parlamentoya getirmek olmuştur. Üniversite olayları hakkında açılan görüşmede, bütün partilerin sözcüleri, öğrencilere hak vermekte birbirleriyle yarış etmişler ve yayınlanan bildirilerden aldıkları cümleleri, sanki kendi teklifleri imiş gibi kürsüden tekrarlamışlardır. O kadar ki, en sağcı partiler dahi, öğrencilerin üniversite yönetimine katılması görüşünü desteklemişlerdir. Sadece TİP Sözcüsü, üniversite olaylarını geniş bir açıdan ele alarak, eğitim politikasının kalkınma politikası ile birlikte düşünülmesi gerektiğini, sadece öğrenci isteklerinin karşılanmasıyla eğitim sorununun çözümlenemeyeceğini söylemiş ve «Önce temel öğretim ilkeleri ele alınmalıdır» diyerek gençlerin «eğitimde devrim» görüşünü desteklemiştir.

Millet Meclisi'nde üniversite olayları görüşülürken, Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Öğrencilerinden bir grup Cumhurbaşkanı Sunay'ı ziyaret ederek bir muhtıra vermiştir.

Bu arada devrimci öğretim üyelerinin hakim bulunduğu İstanbul Üniversitesi Öğretim Görevlileri Sendikası'nın, üniversite asistanlarının ve Üniversite Senatosu'ndaki Prof. Lütfü Duran, Prof. Fikret Baykurt gibi öğretim üyelerinin gayretleri de, ibreyi öğrencilerden yana kaydırmış ve nihayet Senato'nun İşgal Konseyi temsilcilerini muhatap kabul etmesi zorunlu hale gelmiştir.

Cuma gecesi İstanbul Radyosu'nda *Abdi İpekçi'nin yönettiği açık oturumda* Rektör Egeli, İşgal Konseyi adına Toygun Eraslan ile karşı karşıya oturmayı kabul etmiştir. Oturumda iki taraf da görüşlerini açıklamış ve öğrencilerin isteklerinin kabul edilebilir olduğu yolunda görüş birliğine varılmıştır.

Aynı akşam Prof. Tarık Zafer Tunaya, Prof. Edip Çelik, Prof. Süleyman Barda, Prof. Nusret Gökdoğan, Prof. İhsan Özdoğan, Prof. Orhan Okyay, Prof. Halet Çambel, Prof. Halûk Alp, Prof. Meliha Terzioğlu, Prof. Nedim Zembilci ve bazı doçentler, İşgal Konseyi temsilcileriyle İktisat Fakültesi Profesörler Kurulu salonunda bir ön uzlaşma toplantısı yapmışlardır.

Cumartesi günü saat 15'te de, İstanbul Üniversitesi Senatosu olağanüstü bir toplantı yaparak, radyodaki açık oturumun ve ön uzlaşma toplantısının ışığında İşgal Konseyi temsilcilerini muhatap alıp almamak için görüşmelere başlamıştır.

Dergimiz bağlandığı sırada devam etmekte olan bu görüşmelerde Senato'nun İşgal Konseyi temsilcilerini muhatap almaktan başka çıkaryol bulamayacağı tahmin edilmekte idi. Öğrenciler muhatap kabul edildiği takdirde, 23 Haziran'da boykot kalkmış ve büyük bir ihtimalle pazartesi günü profesörlerle öğrenciler aynı masaya oturarak «öğrencinin yönetime katılması» gerçekleştirilmiş olacaktır.

Hafta sonunda, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde de Talebe Birliği Başkanı Harun Karadeniz ile Rektör arasında aynı yolda temaslar başlamış bulunmaktadır.

Son anda bir aksilik çıkmadığı takdirde, *öğrencilerin boykot ve işgal* hareketleri şimdilik başarıya ulaşmış olacaktır. Ancak, gençlerin kendilerinin de belirttikleri gibi, asıl amaç reform değil devrimdir. Yani, eğitim düzenini A'dan Z'ye kadar değiştirecek bir devrim... Bugün öğrencilerin yönetimde söz sahibi olmaları, bu devrimin sadece bir aşamasıdır.

BOYKOT

Sözcüğü,
1880
yılında,
İrlandalı köylülerin
Sömürgen İngiltere'nin Maşası,
ve Toprak Ağası,
Captain Boycott adlı bir deyyusa karşı giriştiği direnç hareketinden kalmaymış...

■

Sözcüğü merak edenlere duyurulur...

Can YÜCEL

İşgal altındaki Üniversite Rektörlük binasının kapısında nöbet bekleyen öğrenciler

AVRUPA GENÇLİĞİNİN

Maurice DUVERGER

Paris'te, düşman işgalinden kurtuluş günleri bir yana bırakılırsa, 1871'den beri barikat kurulmamıştı. Ama bu anı Quartier Latin göstericilerinden bazılarının zihnini kurcalamaktaydı: nitekim, du-v--'arda «10 Mayıs 1968 Commune'ü» yazılarına rastlanmadı mı? Bu ima iki anlama çekilebilir. Bu sözde, bir yandan, XIX. yüzyıl devrimlerine duyulan özlem yatmaktadır; geçen haftalardaki başkaldırı hareketleri biçim yönünden o eski devrimlere benziyordu nitekim. Öte yandan, duvarlara yazılan bu yazının altında, 1848 Commune'ünün (bütün bozukluklarına ve zayıflıklarına rağmen) 1917 Ekim'ini hazırlayışı gibi, bugünkü hareketlerin de öncü bir nitelik taşıması umudu yatmaktadır: Örneğin, Cohn-Bendit ve arkadaşları bu inançtadırlar. «Öfkeli gençlerin» bu köklü özlemini, üstünde durmaksızın kaldırıp bir köşeye fırlatmak yanlış olur sanırım. Bu umut, bu inanç, ilk bakışta sanıldığı kadar çılgınca değildir belki de. Fransız öğrencilerin 1968 Mayıs'ındaki başkaldırısında, günümüz dünyasındaki başka öğrenci başkaldırılarına oranla, yepyeni bir öge var, belki de geleceği olan bir hareket bu.

Şimdilik, üniversite hareketlerinin şu ya da bu ülkede aldığı biçimleri yüzeyden karşılaştırmayı bir yana bırakalım. Bizdeki yüksek öğrenim kurumlarının yapısı ve bu öğrenimin verilmekte olduğu yer, yani Fransa, Üçüncü Dünya'dan da, Batı'daki özgürlükçü demokrasilerden de, faşist rejimlerden ve sosyalist ülkelerden de çok çok ayrıdır. Yalnız, yüksek okul ve fakülte öğrencilerinin, her yerde, kafa tutucu, başkaldırıcı bir öge olduğuna kuşku yoktur. Ama bu öğrencilerin harekete geçtikleri ortamlar, herhangi bir kıyaslamayı olanaksız kılacak ölçüde birbirinden ayrıdır. Paris öğrenci hareketleri, ancak Almanya, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri gibi, iktisadi yönden gelişmiş, çok partili rejimle yönetilen ülkelerdeki öğrenci hareketleriyle kıyaslanabilir.

Bu ülkelerde, üniversite gençliği çok büyük bir başkaldırı ve yadsıma ögesidir. Yüksek öğrenimin genişlemesi öğrenci sayısını arttırmakta, ve bu öğrenimin merkezileştiği kentlerde hatırı sayılır bir ağırlık kazandırmaktadır gençliğe. Gençliğin zihinsel hazırlığı, ona, toplumun bütün öbür katlarından önce ve onlardan daha keskin daha derin bir bilinç sağlamaktadır. Üniversite gençliğinin üniversite içi yapıyı yadsıması onun giriştiği eylemin ancak ikinci derecede, yüzeysel yanıdır. Gençlik, asıl, sanayi toplumunun temel değerlerini yadsımaktadır. Bu yadsımanın zaman zaman büründüğü yere ya da halksal biçimler, taşıdığı önemi görmemize engel olmamalıdır.

Başkaldırıcı bir güç olan gençlik, her zaman, gerçekten de devrimci bir güç müdür acaba? İki nedenden ötürü bundan kuşkulanabiliriz. Bir kere, gençlik, insanın her geçen gün biraz daha uzaklaştığı, geçici bir durumdur: bugünkü önderlerin birçoğu, yarın, kentsoylulaşır (burjuvalaşır). İkinci olarak, öğrencilerin yaşamı, sözümona bolluk içinde yaşayan toplumlarda bile, işçilerin yaşama koşullarına oranla çok daha az yabancılaştırıcı, çok daha az ezicidir. Gençleri bekleyen işsizlik tehlikesi, üniversiteli için de, işçi için de aynıdır. Yalnız, iş bulunduktan sonra, onu yitirme tehlikesi kol işçisinde fikir işçisinden daha büyüktür; kol işçisinin günlük yaşamı çok daha zor ve tatsız, gerçek özgürlük oranı çok daha düşüktür.

Yaşama düzeyinin epey yükselmiş olmasına rağmen, işçi sınıfının maddî durumu onu yi-

RÜZGÂR EKENLER...

Yalçın KÜÇÜK

Henüz ortada bir fırtına yok. Sadece ilerde kopacak fırtınanın ilk işaretleri var. Boykotçu öğrencilerin kullandıkları slogan ve stratejiye bakarak, bu yargıya ulaşmamak imkânsız. Öyle görünmektedir ki yakın günler bu heyecan verici patlamanın, hiç bir şey elde etmeden eriyip sönüşüne şahit olacaktır.

Halka dönük, yurt gerçeklerine yönelmiş ve mümkün olduğu kadar ekonomik bir işleyişe sahip bir yüksek öğrenim özlemini, «sağ-sol yok; boykot var» sloganının belirlediği strateji ile bağdaştırmak herhalde güç olmalıdır. Böyle bir strateji halktan uzak, yurt gerçekleri ile ilişkisi olmayan ve üniversite oligarşisinin güven ve refahını artırmayı temel endişe gören bugünkü sistemi bütünüyle tesadüfî sayıyor, demektir. Bugünkü sistemi, Türkiye denen bütünden tamamen kopuk ve sadece üniversiteye özgü patolojik etkenlerin yarattığı bir olgu saymadıkça izlenen stratejiden bir fayda ummağa imkân yoktur. Ancak böyle bir temel varsayım ya da, hareket bakımından temel kuram, doğru ise, hareketin bir uçağın sistemini değiştirmek için motoru bırakıp pervanelere saldıran bir kişinin davranışından farklı bir özelliği olmaz.

Türkiye'nin yatay ve dikey ilişkileri ile bir bütün olduğunu unutmamak gerekir. Bu tarihsel ve dış bağları olan bir bütünlüktür. Bütün içinde her bir parçanın diğerleri ile tutarlı ve uyumlu bir rolü vardır. İçinde bulunulan ve geçmişin belirleyip dinamiğini çizdiği bugünkü aşamada da parçaların bütünüyle genellikle sürtüşmemiz bir işbirliği içinde olduğu, apaçık otadadır.

Üniversite bu şemanın bir istisnası değildir. Osmanlı'dan beri üniversite, ya da eski deyimi ile ilmiye kuruluşları daima egemen güçlerle işbirliği halinde olmuştur. Üniversite kendi güven ve refahı için daima sömürücü güçlerin yanında, onları destekleyen bir kuvvet rolü oynamıştır. Cumhuriyet dönemindeki davranış da bazı yanıltıcı görüntülere karşın, aynı çizgide gelişmiştir. Üstelik Cumhuriyet döneminde üniversite, göstermelik batıcılığın belli başlı kalelerinden biri olarak ortaya çıktığından, halk ile yarar çelişmesine bir de biçimsel ayrılık eklenmiştir. Giderek üniversite halktan uzaklaşıp, egemen güçlerin paraleline daha fazla girdikçe, ona verilen özerklik artırılmıştır.

Bu genel gelişmeye aykırı düşen olgulara rastlanmadığı söylenemez. 1940'larda Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde başlayan halka dönük, halk çıkarlarını savunmaya yönelen araştırmalar devri böyle bir örnektir. Fakat bu devrin nasıl faşist tertiplerle sona erdirildiği herkes tarafından bilinmektedir. 1950'lerde de özellikle üniversitenin genç üyeleri arasında görülen, yüzeyde de olsa, yurt sorunlarını inceleme eğiliminin başladığı hatırlardadır. Bu eğilimin de nasıl bastırıldığı ve bu bastırılış sırasında üniversite oligarşisinin egemen güçlerle nasıl bir işbirliği içinde olduğunu unutmamak gerekir.

1960' larda üniversitenin kurulu düzen destekleyiciliği ve kurulu düzen ideolojisinde eğitim verme özelliğinin daha da arttığı görülmektedir. Bu bir rastlantı olmaktan uzaktır. Çünkü bu dönemde, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısındaki gelişmeler sonucu, üniversite-egemen güçler arası bağlar kuvvetlenmiş ve devletin aracılığından vazgeçilerek, ikili ilişkileri düzenleyecek kuruluşlar yaratılmıştır. Özel okulculuk ve eğitim vakfı böyle kuruluşlardandır. Bu gelişmelere paralel olarak üniversite, son yıllarda, tarihinde görülmemiş bir otokratik eylemin içine girmiştir. Örneğin son bir yıl içinde, üniversite senatoları bilimsel kurullardan geçtiği halde üç halkçı doçentin profesörlüğünü onaylamamış; Danıştayın verdiği kararları uygulamaktan kaçınmıştır. Yine son zamanlarda üniversite oligarşisi ile bütünleşecek kimseler tarafından yapılmak şartı ile, başarılı bir üniversite öğrencisinin hazırlayabileceği çalışmalara doçentlik veren üniversite kurulları, ayrık ses çıkaran bir çok genç üniversite öğretim üyesini doçentlikten yoksun etmiştir. Diğer yandan, sayısız örnekler göstermiştir ki, bugün, öğrenciliğinde ilerici eylemlere katılmış bir üniversite mezununun, ne kadar parlak olursa olsun, asistanlığa atanma şansı yoktur. Bütün bunlar daha önce görülmekle beraber bugün sayıları artmış olaylardır ve üniversitenin yerini göstermesi bakımından son derece önemlidir.

Buna ek olarak üniversite ekonominin gerektirdiği nitelik ve nicelikte üretim yapamamaktadır. Şüphesiz bu ekonomideki dengesizliklerin üniversiteye bir yansımasıdır ve üniversitenin bütünü için doğru olmakla beraber bazı bölümleri için çok daha doğrudur. böyle bölümlerde üniversitenin, yapmak istediği ile yurt gereklerinin zorunlu kıldığı eğitim arasındaki ayrılığı bütün açıklığı ile göz önüne koymaktadır. Bu durumda üniversite «oligarşisi» nin yürüttüğü politikanın geçerliliğine güvenin ortadan kalkması kaçınılmaz bir sonuçtur. Başka bir deyişle, üniversitenin kendi güvenliğini artırmaya yönelmiş politikası, öğrencinin yararları ile desteklenmediği için daha çok açıklık kazanmaktadır. Hukuk, Dil-Tarih, Edebiyat ve Fen Fakülteleri ekonominin ihtiyacından fazla mezun veren ve dolayısıyla çelişmenin kendisini ilk önce duyuracağı bölümlerdir. Bu bakımdan hareketin buralarda başlayıp kökleşmesinin, buna karşın siyasal bilgiler ve mühendislik gibi mezunlarının kurulu düzendeki yerlerini kolaylıkla aldıkları bölümlere yayılmayışının asıl nedeni budur. Şüphesiz, sözü edilen bu eğitim kuruluşlarında, ortamı ve hareketi gerçekci bir biçimde değerlendirebilecek ölçüde dinamik geleneği olan öğrenci liderliğinin etkili olmuş olması da mümkündür.

Bu gelişmeye bir de üniversite öğrencisinin sınıfsal yapısının getireceği ayrıntıları eklemek gerekir. Öğrencilerin çoğunluğunun küçük burjuva ailelerden geldiğini varsaymak herhalde yanıltıcı olmaz. Böyle kaynaklı bir topluluğun Türkiye'deki uyanıştan, örneğin, üniversite üyelerinden daha çok etkilenecek lerinde kuşku yoktur. Son yılların üniversite dışına dönük öğrenci hareketleri bu düşünceyi doğrulayacak örneklerle doludur. Son yıllarda yüksek öğrenim gençliği, üniversitenin farkına bile varmadığı sorunların oldukça tutarlı savunucuları olmuştur. Bütün bunlar üniversite ve onun başındaki oligarşi ile öğrenciler arasındaki uçurumun gittikçe büyümesine yol açmıştır. Üniversite öğrencisi gerek eğitim ve gerekse genel yurt sorunlarını ortaya koymada ve bunları savunmada üniversiteyi çok geride bırakmıştır.

Fakat bütün bunlar boykot hareketinden gerçekten olumlu sonuçlar beklemek için yeterli değildir. Çünkü bugünkü çatışma, köklü nedenleri olan bir çelişkinin çok yüzeydeki bir görüntüsüdür. Çelişkileri olduğu gibi saklı tutan, onlara el atmayan bir hareket çok düşük bir olasılıkla başarıya ulaşsa bile, bu başarı gecici olmaya mahkûmdur. Bu bakımdan üniversitenin bu patlamadan bir-iki taviz ile kurtulması kaçınılmaz olacaktır. Çünkü Türkiye'deki egemen yapı böyle bir üniversiteyi zorunlu kılmaktadır.

Yalnız yine de hareketi küçümsememek ve tarihi akışı içinde değerlendirmek gerekir. Bu, üniversite gençliğinin, üniversite ile ilgili olarak 1940'larda başlattığı ve o zaman bütün özelliği «sağ» olan hareketin şimdilik son halkasıdır. Ve şimdi sol ile birlikte sağ da reddedilmektedir. Kısa bir dönemdeki bu gelişme gelecekteki bir hareektin sloganının ipuçlarını vermektedir. Gelecekte sadece sloganın değil, stratejinin de değişeceğinden kuşku duyulmamalıdır. Çünki uğranılacak başarısızlık gelecek hareketlere doğru stratejiyi kazandıracaktır. Çünkü en doğru strateji, başarısız eylemlere dayanılarak kurulan stratejidir.

Üniversite oligarşisine, gelecek hareketten kuşkusu varsa, boykot ve işgal hareketine ilk önce, 1940'lardaki faşist hareketin geçtiği fakültenin sahne olduğu hatırlatılabilir. Tek bu olgu bile, rüzgâr ekenlerin fırtına biçmekten kurtulamayacağını gösteriyor.

Unutmasınlar ki henüz ortada fırtına yok; sadece fırtınanın habercisi bir patlama var...

BAŞKALDIRISI

ne de sanayi toplumunun en dış kenarında tutmakta, en çok onu ezmektedir, dolayısıyla özü gereği en devrimci sınıf yine odur. Bununla birlikte, işçi sınıfı da sanayi toplumuna her geçen gün biraz daha karışmakta, devrimci gücü gittikçe hareketsizleşmektedir. İşçi sınıfının örgütleri de —sendika ve partiler— pek karmaşık, her türlü eylem için gerekli, ama doğal olarak da hareketsizliğe doğru kayan makinalar haline gelmektedir.

Bugünkü durumu, çok basit bir kıyaslamayla özetleyebiliriz. Özgürlüğü temel alan, sanayiye dayanan demokrasilerde, işçi sınıfı belli başlı patlayıcı maddedir: ama bu patlayıcı madde, gün geçtikçe, patlatma düğmesinden yoksun kalmakta, **dolayısıyla zararsız ya da pek az zararlı hale gelmektedir.**

Öğrencilerse bunun tam tersi durumdadırlar: onlar çok etkili bir patlatıcıdırlar, ama (çok ender durumlar bir yana) yeterince patlayıcı maddeleri yoktur. Yalnız, bu teknik benzetmelerin de şöyle bir zararı var: insanın aklına çok keskin ve şiddetli bir kopma, apansız bir ayrılma getiriyorlar. Oysa az gelişmiş toplumlarda bu olanaksızdır. Patlayıcı bir maddeyi tutuşturacak bir patlatıcıdan çok, mayalanmayı sağlayacak mantarları düşünmek daha doğru olur. Yaptığımız bu benzetme yeni değildir. Yalnız, gelişmiş ülkelerdeki devrimlerin sürekli, uzun ve aşamalı niteliğine uygundur.

Kullanacağımız imge ne olursa olsun, gerek Herbert Marcuse'ün, gerekse geleneğe sıkı sıkıya bağlı Marx'çıların yanılgısı ortaya çıkmaktadır. Birinciler, öğrencilerin oluşturduğu «patlatıcı» ya da «maya» nın —bu, öğrenciler gibi toplum sınıfları dışında kalan, aynı başkaldırı gücüne sahip başka gruplar da olabilir—, halk kütlelerini değiştirmeye yettiği inancındadırlar. Gerçekten de, kimi zaman, bu kütlelerin, dışardan gelen itkilerle harekete geçtikleri görülmektedir. Ama büyük örgütler işin içine girmedikçe, bu hareket çok sınırlı ve gelip geçici olmaktadır. Ayrıca, karmaşık ve bölmeli çağdaş toplumlarda gerçek «halk kütlesi» diye bir şey yoktur. Halk kütleleri ancak ve ancak siyasal partiler, sendikalar ya da buna benzer örgütler aracı-

Öte yandan, Marx'çılar da, bu örgütlerin her şeyi çözmeye lığıyla etkin olabilirler, bu örgütlerin desteğini sağlayamazlarsa kalıcı ve köklü hiç bir şey yapamazlar.

yettiğini düşünmekle yanılgıya düşmektedirler. Bu örgütlerin yapısı onları donup kalmaya itmektedir. Günlük eylemin doğurduğu gereklikler, onları, yerleşik düzenle işbirliği yapmaya, bu düzene az ya da çok katılmaya zorlamaktadır. Adı geçen örgütler, ancak, öğrenci hareketleri gibi yadsıyıcı grupların, başkaldırı mayası taşıyan küçük toplulukların itişiyle donup kalmaktan, hareketsizlilikten kurtulabilirler. Ayrıca, öğrenci hareketlerinin üstünlüğü şurdadır ki, bunların içinde hiç durmadan yenilenen, yavaş yavaş kireçlenmelerini önleyen bir öge vardır. Her genç, yaşlandıkça, içinde bulunduğu durumdan sıyrılmakta ve yadsıyıcı istemini (iradesini) yitirmektedir. Ama, gençlik grupları, kadro ve savaşçılarının bir yandan eksilirken, öte yandan yenilendiğini durmadan değiştiğini görmektedirler. Bu değişim onların yönetim işini güçleştirmekte, ama başkaldırı güçlerini artırmaktadır.

Böylece, yadsıyan ve başkaldıran gruplar, işçi sendika ve partilerine karşı, ilerde gerçek toplumcu düzende oynayacakları rolü oynayabilir, donup kalmayı önleyebilirler. Kötü yapıyı iyi yapıyla değiştirmek yetmez. En iyi yapılar bile, zamanla, ister istemez katılaşır, hareketsizleşir: esnekliklerini ancak sürekli bir irdelemeyle sürdürebilirler. Bütün alt ve üst yapıyı **«happenings», falanjcılık, «dolaysız demokrasi»** toplantıları gibi çok daha özgür, daha arılık toplumsal örgütlerle değiştiremeyiz ne yazık ki. Bu mekanizmalar, çağdaş toplumların kaçınılmaz isteklerini meydana getiren çeşitli kuruluşların yerini alamaz, olsa olsa tamamlar onları. Bütün mesele, bu kuruluşları sürekli olarak ele alıp incelemek, aralıksız yenilenmelerini sağlamaktır.

Bu noktada, öğrenci hareketleri ve büyük halk örgütleri gibi yadsıyıcı gruplar arasındaki işbirliğinin önemi çıkıyor ortaya. Zaten 1968 Mayıs'ında Paris'te geçen olayların yeniliği de işte burda: bu açıdan, olaylar, öncü niteliği taşımaktadır. Buna benzer olaylara 1956'da Macaristan'da ve son ayların Çekoslovakya'sında rastlanmıştı: ama oralardaki nedenler, işin başı ve sonu burdakinden başkaydı. Amerika Birleşik Devletleri'nde, üniversitelilerle Zenciler arasındaki birlik de hemen hemen aynıydı (Zencilerin, bazı yönlerden, sanayi toplumunun en dış kenarında bulunmasına rağmen): ama bu birlik şimdi bozulmuştur ve bir daha da kurulamaz. Fransa'da da, Cezayir Savaşı böyle bir yakınlaşmaya yol açmıştı bir zamanlar: ama o zaman toplumun değiştirilmesi değil, birtakım dış sorunların çözülmesiydi söz konusu olan. İşçi sendikalarıyla işçiden yana siyasal partilerin öğrenci hareketlerini desteklemesi, ortak sokak gösterileri ve 13 Mayıs'ta başlayan genel işbırakımı yepyeni bir nitelik taşımaktadır.

Bununla birlikte, bu birlik yine de sınırlı kalacak ve devamı epey zor olacaktır. İki yan da yapıları gereği birbirlerine karşı büyük bir güvensizlik duymaktadır. Öğrenciler, birer canavara benzeyen sendikalarla siyasal partilerin kendilerini yutmasından korkmaktadırlar: özellikle Fransız Komünist Partisi'nden çekinmektedirler - partilerin en etkilisi, yiyip yutma tekniğini en iyi bileni odur çünkü. Öte yandan, halk örgütleri de, denetleyemedikleri her şeyden korkmaktadırlar. Küçük topluluklarca getirilen yadsıma ve başkaldırı mayaları, onlara, birer disiplinsizlik ve serüven tohu-nu gibi gözükmektedir.

Hükümetin görülmemiş beceriksizliği öyle bir dalga yarattı ki, bütün bu karşılıklı sakınımlar bir yana bırakıldı. Bu sakınımların, küçük hesapların yeniden su yüzüne çıkmaması için, ilk günlerin heyecanı yatıştıktan sonra, her iyi yanın da büyük bir akıllılık, açıkgörülülük ve sabır göstermesi gerekir. Onların böyle ilk kez aşılmış olması, yine de, çok önemli bir olgudur ve bu olgu, öğrenci başkaldırısının başlıca sonucudur. Üniversite'deki dönüşümün hızlanması, öğrencilerle öğretmenler arasında bir diyalogun kurulmuş olması, hattâ De Gaulle rejiminin zayıflaması bile, bunun yanında, heyecan verici, ama küçük olaylardır.

Le Nouvel Observateur'den

Çeviren: Bertan ONARAN

---

mehmed kemal

GELELİM DERSİMİZE ....

Doğan'ın **«Ant'ta tekrar beraber olmamamızdan dolayı sevincim büyüktür»** diyen mektubunu alınca bir çocuk gibi (daha doğrusu genç bir yazar gibi) ben de sevindim. Nicedir hiç bir yerde yazamıyordum. 1965'te esen AP kasırgası bizi işimizden, gücümüzden, ekmeğimizden ve yazımızdan etmişti. Hiç biri gazete bana iş vermiyordu. Ben de, bu yaştan sonra, gidip kimseden yazı işi isteyemezdim. İstemedim de.

Her hafta Ant'ta yazacağım. Okuyucum olduğu kanısındayım. Eğer okuyucularım, haftada bir, benimle karşılaşmak istiyorlarsa, bu ilişkiyi bugünedek bozmamış, sürdürmüşsek, artık bu sütunda beraberiz demektir.

Yolda, belde, şurda burda karşılaştığım herkes :

«— Artık neden yazmıyorsun?» diye sorardı.

Cevabım :

«— Yazacak yerim yok.» olurdu.

Bugün, haftada bir de olsa, yerim var.

: Bu yeri Ant'ta, yazı onuruma, yazar kişiliğime uygun olarak korumaya çalışacağım. Her yeni sütunda, her yeni yazıya başlanırken böyle bir önsöz yazmak âdet olmuştur. Yazar hem içini döker, hem de okuyucuya karşı girdiği yükümlülüğü anlatır. Ben de bu klâsik davranışa uyarak bunu yapmaya çalışıyorum. Yazar gevezeliği de olsa bağışlanır umudundayım.

Bir efsane okumuştum. Devin biri ovada ağaçları söküyor, kayaları çakıllar gibi yuvarlıyor, köyleri yakıp yıkıyor. Bir gün ovada korkunç biçimde çirkin, ufak tefek bir köylü ile karşılaşıyor. Köylünün omzunda bir heybe var. Dev peşine düşüyor. Köylü koşuyor, o kovalıyor. Ünlü atı bir türlü koşan köylüye yetişemiyor. Köylünün acelesi ve telaşı yok. Arada bir heybesini bir omzundan, ötekine atıyor, yerini değiştiriyor.

Dev kızıyor, bir türlü yetişemiyor.

Sonunda bağırıyor :

«— Hey köylü, dur bakalım.»

Köylü duyuyor ve duruyor. Telâşsız bir hali var.

Dev :

«— Heybedeki ne?» diye bağırıyor.

«— Kendin elle ne olduğunu görürsün.»

Dev eğilip, kırbacının ucuyla heybeye dokunuyor. Heybenin kımıldadığı yok.

Dev bu ya, parmağının ucuyla kımıldatmağa çalışıyor. Heybe, bana mısın, demiyor. Elile kaldırmağa çalışıyor, nafile! Heybe, sanki toprağa çakılmış kalmış. Oysa biraz önce bu köylü, heybesini güle oynaya, bir omuzundan ötekine ata ata, yürüyüp gidiyordu. Bu nasıl oluyordu? Dev kızdı. Heyecanla bağırdı :

«— Tuhaf şey! Ben bir dev olduğum halde şu oyuncağı yerden kaldıramıyorum! Buna sebeb ne?»

Dev atından iniyor, heybeyi iki elile kavrıyor, bütün gücü ile çekiyor. Ancak yerden bir karış yukarı kaldırabiliyor. Kaldırıyor ama, yarı belinedek te toprağa gömülüyor dev.

Korkuyla bağırıyor :

«— Heybende ne var?»

Köylü sakin :

«— Gerçekten öğrenmek istiyor musun?»

«— Evet.»

Köylü gayet soğukkanlı, korkusuz ve telâşsız cevap veriyor :

«— Ben bir topraksız köylüyüm. Bu heybenin içinde toprağın ağırlığını, ağır yükünü taşıyorum.»

Efsane burda biter.

Köylümüz toprağın ağırlığını, işçimiz işsizliğin acısını, halkımızın tümü geri bırakılmışlığın olağan saydığı tatsız yaşantısını çekerken, ben de bir yazar olarak ağır yükün sorumunu omuzlarımda taşımaktayım.

Kötü, geri, çağ dışı olan her şeyin söylenmesini istemiyen bir otorite ile karşı karşıyayız. Onlar söyletmek istemiyorlar, biz de söylemek istiyoruz. Dilleri susmuş olanın dili, korkağın cesareti, söylemek isteyip te söyliyemiyenin sözü, göremiyenin gözü, çalamıyanın sazı, dizleri bağlananın dizi olmaktır biraz da yazarlık. Böyle olmasa Ant için bu kadar dâva açılır mıydı? Böyle olmasa başımıza bunlar gelir miydi?

60 yıllık bir geçmişi var Türkiye solunun... 60 yıllık ezalı cefalı bir siyasi akım. Bugünedek hiç mi iz bırakamadan gelip geçecekti? Elbette bir iz bırakacaktı. Bakmayın siz oy oranlarına... Solculuk, düşüncede, bir aydınlar potansiyelidir. Birikimi okur yazar, ihanet etmiyen aydın üstünedir. 60 yıldır, hapislerde yatanlar, işsiz kalanlar, sürünenler kimlerdi? Sol akımı bugün bu çizgiyi getirenler. Bunu 60 yılın siyasi konjonktürü içindeki dalgalanmaları derinden izliyen İsmet Paşa da bildiği içindir ki, tarihi sorumluluktan kurtulmak için, yıllar sonrası gemisinin selâmetini «ortanın solu» limanında demirlemede buldu. Bu seçimlerde en çok eziyet gören, üstüne varılan, yıldırmaya çalışılanlar kimlerdi? Eğer bu kadar oy içinse Türkiye solcularına reva görülen çoktur. Ama onlar oydan değil, oyla açılmakta olan gedikten korkmakta, bu gediğin ayaklarının altındaki rahat bastıkları toprağı kaydırdığının farkına varmaktadırlar.

Bu karşımızdakilerle olan ilişkimiz. Bir de kendi aramızda olanlar var. Solu (sosyalizmi), katılaştırmak veya sulandırmak, şöyle değil de, böyle olur, demek, hiç birimize bir şey kazandırmaz. Solculuğun çocuk felci hastalığı olur bu! Tersine karşımızdakilerin ekmeğine yağ sürer.

Hatâ ise hepimizde var. Solcu mazisi 3 - 5 yıl olan biri çıkar kendini dev aynasında görür. Solcu mazisi eski olan susar. Genç kuşaklar önünde ne eskimiz bir devdir, ne yenimiz bir dahi. Bu seçimlerde sakalımız da önümüze düştü. Şimdi sen ben kavgasını bırakıp, omuzlarımıza aldığımız tarihi mirasın bayrağını gönderine nasıl, hangi sorumluluğu yüklenerek ulaştıracağımızı düşünelim. Hadi karşıdakiler, oy avcılığı, baskı yapıyor, para dağıtıyor, ellerindeki yetkiyi kötüye kullanıyor diyelim. Bizim hiç mi hatamız yok. Kenetlenip, bütün güçlerden, eldeki potansiyelden yararlanıp, hepimiz hep beraber, dişimizi tırnağımıza takıp :

«— Hodri meydan!..» dedik mi?

Hep. tek, hep şunun bunun üstüne, hep başkalarının elinde koduk işimizi. Şimdi takkelerimizi önümüze koyup, hep beraber başlıyalım dersimize. Benden size selam olsun!.

De Gaulle niçin çıkmaza girdi?

Halûk TANSUĞ

De Gaulle, acaba neden böylesine zor durumlara düştü?

Sual, sorulması ve cevaplandırılması gereken, günümüzün belli başlı konularından biri.

Çünkü, bir açıdan bakıldığında, Fransız Cumhurbaşkanı gâyet değerli bir devlet adamı. Cesur, ileri görüşlü, dünya anlayışı geniş, tahminleri sık sık doğru çıkan, otoriter, milletlerarası politikanın inceliklerini kavramış kişi.

Peki, De Gaulle, bu kadar kıymetli vasıflara sahipse neden birdenbire ve beklenmedik şekilde sarsıntılara uğradı? İstifayı düşünmek zorunda kaldı? Siyasi hayattan bile ayrılmayı bir an için göze aldı?.

İşte, satıhta göründüğünden de büyük şahsi ve klâsik meziyetlere mâlik De Gaulle'ün problemlerini eleştirmek, geniş açıdan günümüzün özel şartlarını yüzeye çıkarmak anlamına gelir.

Şöyle ki, *türlü şahsi ve klâsik meziyetlerine rağmen,* De Gaulle zamanımızın tipik **«adamı»** değildir. Meziyetleri **«şahsi»** dir ve çok **«klâsik»** tir. Bugünkü atom devrinde ise, **«klâsik»** meziyetler, son demlerini yaşayan (dolayısile geçer akçe sayılamayan) kapitalist sistemle beraber kıymetini (mecburen) kaybetme halindedir. **«Şahsi»** kâbiliyetler, elektronik çağın sür'atine ayak uydurma imkânsızlığile karşı karşıyadır.

Kısacası, miadı dolmuş kapitalist ortam çerçevesinde kalıp, başarı kazanmayı ümit etmek faydasızdır. Kütlelerin bilinçlendiği bir devirde, şahsi kabiliyetlerle müsbet sonuçlar sağlamayı düşünmek, boşuna ümitserliktir.

Oysa De Gaulle, sosyalist değildir. Bir sınıfa tam anlamıyla dayanmamaktadır. «Takım» hâlinde devlet idaresi fikrine hiç bir zaman yanaşmamıştır. Etrafına topladığı **«teknokratlar»** la (siyasi inisyatifi ve söz hakkı olmayan uzmanlarla) fakat yalnız kendi kararlarına güvenip devlet idaresine kalkmıştır. Hattâ, böylesine **«şahsi»** ve **«klâsik»** çerçeve ortasına oturup, **«üçüncü sınıf»** bir Fransa'ya **«birinci sınıf»** rol oynatmaya özenmiştir...

Vakıa, Fransa gibi **«üçüncü sınıf»** bir devlet için, atom çağında baş role çıkmak pek âlâ mümkündür. Fransa gerisinde yer almış **«dördüncü sınıf»** veya **«beşinci sınıf»** devletlerin bile, atom çağında **«baş rolü»** ü oynama şansları vardır. Eğer, devrin **«gayrı şahsi»** ve **«sosyalist»** özelliklerini dikkate alırlarsa.

Atom devrinin toplumsal ve ilerici özelliklerini kıymetlendirebildikten sonra, belki **«beşinci sınıf»** bir devletin De Gaulle'den çok daha az kabiliyetli bir **«lider grubu»**, Fransız Cumhurbaşkanı'ndan çok daha büyük ve garantili başarılara ulaşabilir...

İşte bütün şahsi ve klâsik meziyetlerine rağmen, De Gaulle'ün başarısızlık sebeblerini bizzat kendi **«mayası»** nda aramak zoru ortaya çıkmaktadır.

Hattâ, aynı sebeple **«şahsi»** ve **«klâsik»** meziyetler, sadece faydasız olmakla kalmamakta, ayrıca **«tehlikeli»** karaktere bürünmektedir. Çünkü, **«şahsi»** ve **«klâsik»** yollarda direnildiğinde, liderliği yapılan ülkenin geleceği binbir tehlikeye sokulmaktadır. Hasım kuvvetlere **«sabotaj»** imkânları yaratılmakta, kaos ortamı hazırlanmaktadır...

Peki, De Gaulle, böylesine handikaplarla malûl ise, tekrar iktidara geçemez mi? De Gaulle için, tarih karşısında hiç bir **«kurtuluş yolu»** kalmamış mıdır?

Bütün «temel» hendikaplarına rağmen De Gaulle, pek âlâ gelecek genel seçimleri kazanabilir. Fakat bu, De Gaulle'ün tarihi şahsiyeti açısından ve Fransa'nın geleceği bakımından, müsbet sonuçları garantileyemez.

Eğer De Gaulle tekrar iktidara geçerse, onun için tek tek **«çıkar»** yol vardır. O da, satıhdaki görünüşünü bir kenara bırakması; Fransa'yı, mukadder sosyalist geleceğine **«sessiz sedasız»** hazırlamasıdır.

Eğer De Gaulle, zamanımızın genel akımını **«gizliden gizliye»** kavramışsa, o vakit tarih kendisine müsbet mevkiini verir. Aksi takdirde, bütün **«şahsi»** ve **«klâsik»** meziyetlerine rağmen, De Gaulle'ün tarihdeki yeri Habeşistan imparatorunkinden farksız olur.

Hele, elinde mevcut bu derece büyük imkânları heba etmesi halinde (kendisine bir çoklarının, içerde ve dışarda, bu derece büyük ümitler bağladıkları hesaplandığında) De Gaulle'ün tarihi mevkii, Neron'unkinden da beterleşir. Gelecek nesiller arasında, kimse kalkıp, **«yazık oldu De Gaulle efendiye»** bile demez.

Vietnam sokaklarında her gün rastlanan manzaralardan biri... Bir Vietkong mücahidi, kukla hükûmetin askerleri tarafından ölüme getiriliyor... Ama bütün teröre rağmen, Vietnam milliyetçilerinin mücadele azmi her geçen gün daha şiddetlenmektedir.

BARIŞ YOLUNDA YENİ ZORBALIKLAR

Hüseyin BAŞ

FRANSA'da ve Amerika'da umulmadık bir anda patlak veren olaylar, bir süredir dünya kamuoyunun bütün dikkatini üzerine çekmiş, giderek dünya barışını doğrudan doğruya ve ciddi bir şekilde tehdit etmekte devam eden iki temel meseleyi, Vietnam ve Ortadoğu Meselesini gölgelemiştir.

Kuzey Vietnam'ın temsilcileriyle Birleşik Devletler arasındaki görüşmeler, İkinci Büyük Fransız İhtilâli'nin bütün yükünü sırtında taşıyan Paris'in karmaşık atmosferinde, yani **«kendi kabuğuna çekilmiş, gözlerden ırak, klâsik diplomasinin»** kuralları içinde **«karşılıklı yoklamalar»** la sürüp gitmektedir.

Hatırlarda olduğu gibi, Vietnam halkının sarsılmaz direnci ve onun yürekli savaşçılarının bütün ülke düzeyinde giriştikleri Şubat saldırısı kesin bir biçimde başarıya ulaşarak Vietnam'da askeri zafer peşinde koşan Johnson yönetimini dize getirmiş ve saldırganı iflâs masasına oturtmuştu. Ancak, Johnson yönetimi iflâs masasına **«kuvvet pozisyonunda»** oturmak hevesinden yine de kendini kurtaramamış ve 1 Nisandan itibaren Ke-San'ı ve onu izleyen hafta da Saygon'u çevreleyen vilâyetleri temizlemek amacıyla büyük bir taarruza girişmişti. Ne var ki, saldırganın bu son ve umutsuz taarruzu da başarıya ulaşamamıştır. Ve Vietkong Mayıs başında 122 şehir ve askeri üsse karşı aynı anda müthiş bir saldırıya geçerek ülkenin kontrolunun saldırganda ve onun maşalarında değil, Vietnam savaşçılarında, başka bir deyişle, topyekûn Vietnam halkının elinde bulunduğunu bir kez daha en kesin ve somut biçimiyle ispatlamıştır.

Bugün Vietkong'un **«Saygon'a her gün yüz roket»** sloganıyla programa başladığı ve şaşırtıcı bir başarıyla gelişen son darbeleri, saldırgan Amerika'nın görüşme masasına kuvvet pozisyonunda oturma düşünden arta kalanları da silip süpürmüştür. Savaş meydanında uğranılan yenilgiyi **«diplomasi masasında»** zafere çevirme ayakoyunları ise, günümüzde, hele halkların gerçek temsilcileri söz konusu olunca, geçerli değildir. Paris görüşmeleri bunun son örneklerinden biridir.

Vietnam'da gerçek barış, Amerika'nın **«kuvvet pozisyonu»** düşünden vazgeçerek **«akıl yolu»** nu seçmesiyle gerçekleşecektir.

Amerika'nın Vietnam'da savaş alanında uğradığı yenilgiyi zafere çevirmenin yolunu bulmanın umutsuz gayreti içinde bulunduğu bir sırada, Ortadoğu'da bir başka saldırgan, silâh zoruyla gaspettiği topraklara çöreklenmek için çırpınıp durmaktadır.

Gerçekten de, emperyalizmin Ortadoğu'daki şımarık hizmetlisi, 5 Haziran saldırısından bu yana sadece silâh zoruyla gaspettiği toprakların halkına, tıpkı topraklarından sökülüp atılan ve sefalete terkedilen 1,5 milyon Filistin'li Arap'a karşı başarıyla uyguladığı, toprakların gerçek sahiplerini canından bezdirerek göçe zorlayan ilklerine kadar ırkçı, zulüm ve yıldırma politikasını sindirmekle kalmamış, çevredeki Arap ülkelerine de çeşitli kışkırtma ve saldırılarda bulunmaktan geri durmamıştır.

O kadar ki, 5 Haziran saldırısını izleyen günlerde **«saldırgan»** ı gizlemekte ve saldırının

Özgürlüğü öldürmek

Kendi kendine ateş ediyorsun, Amerika
Böyle süregidersen eğer, gerçekten kendi kendini
öldüreceksin.
Acunun vicdanı olmaya söz vermiştin,
ama utanç uçurumunun kıyısında
yalnız Martin Luther King'i vurmuyorsun,
kendi vicdanına da ateş ediyorsun.
Bombalıyorsun Viet Nam'ı, aynı zamanda kendi
öz onurunu.
Kalk ayağa artık, elem verici özgürlük anıtı,
ve yargıla öldürme özgürlüğünü.

Yevgéni Yevtuçenko
7.6.1968 Moskova

Türkçeleştiren:
Yıldırım Dağyeli

gerçek nedenlerini yaldızlı **«var-olma»** sloganı ardına yerleştirerek gözlerden ırak tutmakta hayli başarı gösteren sionist propaganda, bugün, savaşın birinci yıldönümünde gelişen olaylarla iflâs etmiş, Ortadoğu'daki emperyalist oyunu ve onun gölgesinde **«toprak edinme»** düşleyen takımının foyaları kesinlikle ortaya çıkmıştır.

10 Haziran'da Kudüs'te toplanan 27. Dünya Siyonist Kongresi'nde örgütün başkanı Nahum'un **«İsrail çok sayıda liberal, ileri ve devrimci akımın dostluğunu kaybetmiştir»** demek zorunda kalması, boşuna değildir. Sionist propagandasının **«güvenlik»** maskesi altında, emperyalizmin Ortadoğu'daki büyük petrol çıkarları bekçiliğinin parsası olarak **«Büyük İsrail»** düşünü gerçekleştirmek için **«silâh zoruyla topraklarını genişletmesi»** plânlarını dünyaya uzun süre yutturması, ibette mümkün olamazdı. Nitekim, daha ilk günlerden itibaren İsrail'in savaş çılgınlarının niyeti belli olmuştur. Gerçekten de, İsrail'in maceracı takımı, işgal ettikleri topraklarda Arap halkına olmadık **«eziyetler»** ederek onları topraklarından söküp almış ve yerlerine **«kendi ırkını»** yerleştirmiştir.

İsrail'in aşırı takımının işgal altındaki toprakların halkına yaptığı insanlık dışı davranışlarına, bütün dünya olduğu gibi, zaman zaman bizzat yabancı entellektüelleri de bildiriler yayınlayarak karşı koymuşlar ve Arap halkına reva görülen bu ırkçı davranışları şiddetle kınamışlardır.

Öte yandan, İsrail, Birleşmiş Milletler'in kararlarını da başından bu yana hiçe saymış, ateş-kes hattını defalarca çiğneyerek, çeşitli bahanelerle, komşu Arap ülkelerine saldırarak onları **«kuvvet pozisyonunda»** barış masasına oturtmaya zorlamıştır.

Bu tür saldırıların en belirgin örneği, İsrail'in Şeria Nehri boyunca uzanan ateş-kes hattını aşarak ağır silâhlar ve uçaklarla Ürdün'e karşı giriştiği saldırıdır. Ürdün Ordusu'nun etkin bir biçimde karşı koyduğu bu saldırıda İsrail ve Ürdün kuvvetleri gibi sivil halk da, ağır kayıplar vermiştir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi önünde İsrail her zamanki oyununu tekrarlamış ve **«İsrail topraklarında»** tedhiş faaliyeti gösteren Filistin milliyetçilerinin **«El Fetih»** kurtuluşunu cezalandırmak üzere harekete geçmek zorunda kaldığı iddiasında bulunmuştur. İsrail yöneticilerinin sözünü ettiği **«İsrail topraklarının»** aslında **«silâh zoruyla işgal edilmiş Arap toprakları»** olduğunu, **«El Fetih»** in ise **«yurtlarını müstevlinin elinden kurtarmak için meşru hakkını kullandığı»** gerçeğine varan Güvenlik Konseyi, 24 Mart toplantısında İsrail saldırısını şiddetle tel'in etmiş ve böylece İsrail'in Ürdün'ü silâh zoruyla yıldırarak barış masasına oturtmaya yönelen ve bu yolla da Arap dünyasında kayıtsız şartsız teslim yönünde bir gedik açma amacı güden teşebbüsü suya düşmüştür.

İsrail'in bu saldırıyla vurmak istediği bir ikinci hedef de, Birleşmiş Milletler Temsilcisi Gunnar Jarring'in aracılığıyla yaptığı barış teşebbüsü olmuştur. Olumlu bir gelişme gösteren bu teşebbüs, 21 Mart saldırısıyla çıkmaza girmiştir. İsrail'in Birleşmiş Milletler'in barış çabalarına yanaşmaması ve işi **«kuvvet pozisyonunda»** hemen oracıkta halletmeğe çalışmasının nedenleri ise ortadadır. Çünkü, İsrail, geçen yılki saldırısı sonucunda ele geçirdiği toprakların **«fazla bir şey»** etmediğini farketmiştir. Emperyalizmin hedefi, gittikçe güçlenen Arap milliyetçi hareketinin giderek sosyalizmin bayraktarı devrimci Mısır, Suriye ve Irak rejimlerini düşürmek ve böylece büyük petrol çıkarlarını hiç değilse bir süre için garanti altına almaktı. Oysa, emperyalizmin Ortadoğudaki çıkarları için yetiştirilen, Arap ülkelerinin diplomatik, askeri ve ekonomik alanlarda abluka altına alınarak güçsüzleştirilmesine karşılık tepeden tırnağa en modern silâhlarla kuşatılan gönüllü bekçisinin 5 Haziran saldırısı hedefi vuramamış, savaşı değil, muharebeyi kazanmıştır.

Gerçekten de, bugün Mısır, Suriye, Irak, Yemen ve şimdi Ürdün altı günlük muharebenin yenilgisinin verdiği dinamizm ve sosyalizmin halkların topyekûn yeteneklerini harekete geçiren o harikulâde imkânları içinde **«yıkılmak»** şöyle dursun, **«emperyalizmin büyük petrol ve strateji çıkarları»** için olduğu gibi, İsrail'in savaş çılgını maceracıları için de bir kâbus haline gelmiştir.

İsrail'i yeni yeni çılgınlıklara iten işte bu kâbus, bu korkudur. İsrail bu yüzden elini çabuk tutmak, Arap ülkeleri kahredici bir gücün imkânlarını elde etmeden onları barış masasına oturtmak arzusu içinde kıvranmaktadır. Ama İsrail yöneticileri, bu arada yine de **«bezirgânlığı»** elden bırakmak niyetinde değillerdir. Örneğin, içinde bulundukları zor durumda bile, yine de barış şartı olarak **«5 Haziran öncesi»** sınırlarını kabul etmeye yanaşmamakta, «önce masaya oturalım, sonrası kolay» demektedirler. **«Sonrası»** nın ardında yatan oyun ise, tam bir kurt masalıdır. İsrail'in güvenliği bahanesiyle **«yeni sınırlar»** şimdiden gönüllerde yatmaktadır. Başka bir deyişle, silâh zoruyla gaspedilen toprakların hepsini bırakmak yok... Bezirgân takımı, **«Savaş da bir yatırımdır. Hiç değilse belli bir yüzde kâr mutlaka sağlanmalıdır»** düşüncesindedir.

Ortadoğu, bölgenin güvenliği açısından olduğu gibi, bölgede yaşayan Arap halklarıyla olan tarihsel bağlar, Üçüncü Dünya ve Atatürkçü politikasının bağımsızlık hareketlerinden yana kaynakları açısından da Türkiye için son derece önem taşımaktadır. Türkiye, bu yüzden, silâh zoruyla işgal ettiği toprakları Birleşmiş Milletler kararlarına rağmen terketmeye yanaşmayan, böylece de **«barış ve güvenliğini»** sürekli bir şekilde tehdit eden İsrail'in bu kısa görüşlü politikası karşısında seyirci kalmamalıdır. Bu konuda defalarca en yetkili ağızlarla belirtilen Arap taraflısı ve barıştan yana politikamız sözde kalmamalı, daha da bir dinamizm kazandırılarak gerek Birleşmiş Milletler'de, gerekse Ortadoğu barışı yolundaki teşebbüslerde **«aktif»** bir rol oynamalıdır.

Türkiye'nin tüm güçleri, emperyalizmin Ortadoğu'da gemi azıya alan şımarık «çıkar bekçisi» ne artık **«dur ve kabuğuna çekil»** demeli ve emperyalizme karşı kurtuluş savaşı veren Arap ülkeleri safındaki yerini tezelden almalıdır.

Siyah iktidar hareketi dünya halklarına çağrıda bulundu

Medeni Haklar Savaşçısı Martin Luther King'in öldürülmesinden sonra Amerika'da Stokely Carmichael'in liderliğini yaptığı Siyah İktidar Hareketi, yaz günlerinde ölüm kalım savaşı vermeğe hazırlanmaktadır. Bilindiği gibi, King'in öldürülmesi üzerine zenciler sokağa dökülmüşse de, Carmichael önce silâh sahibi olmak gerektiğini bildirmiş ve asıl mücadelenin «kızgın yaz» günlerinde başlayacağını ilan etmişti.

Geçen hafta Amerikan Siyah İktidar Komitesi, dünyanın dört bir yanına önemli bir bildiri göndererek savaşın yakında başlayacağını açıklamıştır. Siyah İktidar'ın bildirisi aynen şöyledir :

«Kardeşler,

Birleşik Devletlerin biz siyah insanları sizlere sesleniyoruz.

Zulüm, nefret ve hor görülmeyle geçen yüzyıllardan sonra, nihayet siyahların da insanca yaşayacakları günler yaklaşmaktadır.

Beyazların kuvvet ve kudretlerini arttırmak için uyguladıkları utanç verici usullerle bir yandan kölelerin gözyaşları taşarken, bir yandan Afrika halkları çok şeyler yitirdi.

Amerika Birleşik Devletlerindeki siyah halkın nüfusu kölelik ve düşkünlük içinde büyüdükçe büyüdü.

Uzun zaman beyaz Amerikalı'nın merhametsizliğe pey sürülen açık arttırma masasında boynu bükük bir kurban olarak sustuk.

Ama şimdi artık uyanıyoruz. Gerçekleri hergün biraz daha iyi görüyor, daha iyi anlıyoruz. Kendi kaderimizi kendimizin tâyin etmesi gerektiğini gitgide daha iyi kavrıyoruz.

Gelenek ve göreneklermizi gerçek değerine kavuşturmak istiyoruz. Kendi varlığımızı en küçük bir tâviz vermeden korumak ve çok eski günlerde kalmış özgürlüğümüzü atalarımızın vazgeçilmez bir kan mirası olarak savunmak için düşmanlarımıza şiddetle karşı koymakta kararlıyız.

Biz Amerika Birleşik Devletlerinin kölesi değiliz ve Amerika Birleşik Devletleri bizim efendimiz değildir. Henüz zafere ulaşmış değiliz, ama sonuca hergün biraz daha yaklaşıyoruz.

Amerika bizim de evimizdir ve bu evde bütün imtiyaz sadece beyazların olmayacaktır.

Liderimizi de, kaderimizi de mutlaka kendimiz tâyin etmek çaba ve azmindeyiz.

Haklarımızı elde etmek için nasıl dövüşebileceğimizi, kanlarımızı nasıl akıtabileceğimizi Chicago'da, Detroit'de ve birçok yerde isbat ettik.

Çabamızdan vazgeçmiyeceğiz.

Kardeşler, haykırıyoruz sizlere.

Sizlere uzatıyoruz ellerimizi.

Bizim savaşımız sizin de savaşınız, sizin savaşınız bizim de savaşımızdır.

Düşmanlarımız aynı sömürücülerdir. Onlar burada öldürüyorlar bizleri. Son kurbanları Martin Luther King'ti. Memphis'li bir kaatil alçakça vurdu onu.

Amerika, Afrika'da, Angola'da ve Mozambik'te ve daha birçok yerde koloni kanunlarının yürürlükte kalması için bizleri kahredenlere yardım etmekte.

Güney Afrika'da yine bizler öldürülüyoruz.

Onlar Asya'ya kadar misafir görüntüsü altında mazlûm halk yığınlarını öldürmek ve boyunduruk altında tutmak için gidiyorlar. Vietnam cinayetleri onların eseridir. Kore savaşları onların eseridir. Hindistan'la Pakistan arasındaki anlaşmazlık, Endonez'yadaki olaylar, Lâtin Amerika'da oynanan fâcialar hepsi hepsi onların eseri.

Halk yığınlarının biraz daha refaha kavuşmak için gösterdikleri çabaları, kendi sömürülerinin devam etmesi uğrunda kanla bastırıyorlar.

Kardeşler,

Amerika'daki siyah halkın kendi geleceğini, kendi tâyin etmesi için, hiç vakit geçirmeden zorlu bir savaşa girmeliyiz.

Bütün sömürücülere ve bütün imtiyazlılara gücümüzü kanımızla isbat etmeliyiz.

Sendikalar boykota seyirci kalamazlar

Üniversitedeki boykot hareketi beklenildiği gibi devrimcilerin eline geçmiştir. Tarih geriye dönük eylemlerin sürekliliğini hiç kaydetmemiştir. Şike-boykotçuların «sağ-sol yok, boykot var» şeklindeki sloganları «eğitimde devrim» sloganına dönüşmüştür. Şu anda üniversite gençliği «ilkokuldan üniversiteye kadar eğitim devrimi» istemektedir. Yani öğrencileri burjuva sınıfı yararına şartlandıran, toplumumuzda diplomalı okumuş aydın tipi yetiştiren, Ortaçağ'ın skolâstik düşünce tarpuk eğitim düzenini değiştirmek; çağdaş uygarlığın gerekli kıl- ve çağdaş uygarlığın gerekli kıl dığı, halka dönük eğitim düzenini kurmak istemektedirler. Bu istek, sadece boykotçu öğrencileri ilgilendiren istekler değildir. Eğitimde devrim, ilk defa emekçi sınıfı ilgilendiren temel sorunlardan biridir. Türkiye'nin içinde bulunduğu sınıfsal uyanış hareketlerine uygun olarak gelişen devrimci boykot hareketi emekçilerin desteğine büyük ihtiyaç göstermektedir. Çünkü, birtakım küçük hesaplar peşinde koşan şike-boykot hareketi bu kez eğitim düzeninin değiştirilmesi gibi bir büyük iddia taşımaktadır. Aslında eğitim düzeni Türkiye'nin bozuk düzeninin çarpık ayaklarından sadece biridir.

O halde eğitimde yapılacak düzen değişikliği, siyasal iktidarı yakından ilgilendiren bir meseledir. Hiç bir zaman komprador kapitalizminin siyasal iktidarında halka dönük sosyalist bir eğitim uygulaması yapılamaz. Nasıl ki aynı nitelikteki siyasal iktidarda devletçilik uygulaması yapılamıyor ve devletçilik bazı fertleri zenginleştirme aracı olarak kullanılıyorsa.. O halde iddia büyük, iddiayı gerçekleştirme tak-

tikleri cılızdır. Sadece gençlik olarak eğitimde devrim hareketi istenilen sonuca götürülemez. Bundan dolayıdır ki gençlerden çok kendilerini ilgilendiren emekçi sınıf böylesine halka ve emekçiye dönük devrim hareketinde seyirci kalmamak zorundadır. Aslında emekçi sınıfının istekleri gençlik tarafından dile getirilmiş ve hareket düzenlenmiştir.

Boykot birkaç günden beri olumlu doğrultuda gelişirken sendikaların büyük kısmı hâlâ sessizliğini muhafaza etmektedirler. Sendikaların boykota karşı ilgisiz durmaları onların mevcut düzenin muhafızları olduğu gerçeğini ortaya koyar. Mevcut düzenin muhafızlığı demek de, elbetteki sermayeci sınıfın emekçi sınıfını ezmesine göz yummak, kapitalist-komprador çevrelerin uşaklığını etmek demektir. Bu durum sendikaların emekçi örgütleri olmadığını, emekçileri uyutmak için çırpınıp durduğunu gösterir.

Basın: 18268/479

Amerikalı liderler bizim ve bütün ezilen halklarla Afrikalıların bu mücadelesine karşı gelmeye kalkacaktır. Birleşik Devletlerin içinde birleşmemizi önlemek, çabalarımızı kırmak için ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar.

Bizleri anlamazlıktan geliyorlar ve kendilerine karşı çıkan halk kütlelerinin beraberliğini önleyebileceklerini sanmanın aptallığı içinde hareket ediyorlar.

Şu korkunç Vietnam savaşı nedir? Dünyanın nefreti bu savaşın üstündedir.

Oysa oralarda da kanları dökülen ve ölenler bizleriz. En ileri ateş hattına siyah askerleri sürüyorlar.

Hepimiz birbirimize elimizi vermeliyiz Onların politikalarını reddetmeliyiz. Onlar için savaşan ordulara katılmamalı, onların ordularından derhal çıkmalıyız. Bunun en güzel örneği Dünya Boks Şampiyonu Muhammed Ali'dir.

Zenci askerleri onların pençesinden kurtarmak için hep birlikte harcıyalım var gücümüzü.

Bazı Afrika hükümetleri, Amerikalıların dostları olduklarını ilân edebilirler. Bunlar Amerikan dolarının kölesi olan hükümetlerdir. Ve efendilerinden aldıkları emirleri yerine getirdikleri ölçüde oturabilmektedirler koltuklarında.

Kardeşler.

Bütün güçlerimizi birleştirmeliyiz. Biz siyah insanlar haklıyız. Ve zafer mutlaka hakkımdır, en büyük düşmanımızdır Amerikan hükümeti, durmadan dinlenmeden çarpışacağız onunla.

Hepimiz Siyah İktidar Komitesinde birleşelim ve dövüşeceksek kendi halkımızın zaferi, kendi haklarımız için dövüşelim ateş hatlarında.»

Siyah İktidar Hareketi'nin Lideri Stokely Carmichael'ın yazdığı «Siyah İktidar» isimli kitap çok yakında ANT YAYINLARI tarafından Türkiyede de yayınlanacaktır. Carmichael, bu kitabında Siyah İktidar hareketinin esaslarını açıklamaktadır.

Gençler üniversite yönetimine el koymuşlardır. Neden? Çünkü üniversite özerk bir kuruluş olmaktan çıkmış, öğrencilerin aleyhinde gelişen bir kuruluş halini almıştır. Sendikalar da hemen hemen böyledir. Yani emekçilerin aleyhinde işleyen bir robot-makine haline gelmiştir. Eğer emekçiler sendikaları kontrol ve denetim altına alırlarsa akıllarına durgunluk veren kirli çamaşırlarla karşılaşacaklardır. Şimdi emekçiler kendi sendikalarını sorlamalı ve öğrenci boykotlarını desteklemeğe itmelidir. Bu hareket, gerçek hedefine ulaşabilmek; halktan emekçiden yana bir eğitim düzenini kurabilmek için herşeyden önce emekçilerin direnme güçlerine muhtaçtır. Halka dönük eğitim düzeni ilk kez emekçi sınıfına yararlar sağlıyacak, emekçi çocuklarının sürünmesi ve eğer eğitimden geçmişse burjuva sınıfı lehinde şartlanması, bir devrin ardında kalacaktır. Bundan ötürü gençlik ile emekçi eleledir...

Kâni ŞENGÜL

ANT'ın ÜÇÜNCÜ CİLDİ TAMAMLANDI

Bir buçuk yıldan beri bütün maddi ve mânevi baskılara rağmen sosyalist mücadelesini yılmadan sürdüren ANT, elinizdeki sayısı ile üçüncü cildini de tamamlamıştır. Önümüzdeki sayıdan itibaren dördüncü cildine başlayacak olan ANT'ın 78. sayıda tamamlanmış bulunan üçüncü cildi de, seçkin yazarlarımızın görüşlerini yansıtan değerli bir eser olduğu gibi, haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist açıdan değerlendiren tarihi bir belge niteliğindedir. İlerideki yıllarda ANT ciltleri, sosyal mücadeleler tarihi hakkında bilgi edinmek, geçmişin olaylarını ve sorunlarını en sağlam şekilde değerlendirmek, Türkiye'nin ünlü sosyalist yazar ve düşünürlerinin görüşlerini öğrenmek isteyenler için mükemmel bir kaynak olacaktır.

ANT'ın üçüncü cildinde yer alan imzalar

Tektaş Ağaoğlu, Ayperi Akalan, Günay Akarsu, Cahit Albayrak, Şadi Alkılıç, Kudret R. Alpay, Sadun Aren, Osman S. Arolat, Selma Ashworth, Engin Aşkın, Galip Ataç, Türkkaya Ataöv, Behzat Ay, Mehmet Ali Aybar, Halit Ayker, Yusuf Ziya Bahadınlı, Balaban, Onur Bartu, Hüseyin Baş, Fakir Baykurt, Ataol Behramoğlu, Fikret Baha Berke, Michel Bosquet, Emile Burns, Stokely Carmichael, Sermet Çağan, Cumhur Çağlar, Ertan Çelikkol, İsmail Çöl, Nebi Dadaloğlu, Naci Sadullah Danış, Âşık Devranî, Isaac Deutscher, Abidin Dino, Güzin Dino, Sencer Divitçioğlu, Ferruh Doğan, Maurice Duverger, Sedat Emekçi, Hans Magnus Enzensberger, Âşık Fermanî, Ali Gevgilili, Attilâ Gökbörü, Mekin Gönenç, Ernesto Che Guevara, Bülent Habora, Ahmet Hezarfen, Nâzım Hikmet, Selâhattin Hilav, Âşık İhsanî, İlkin N. İnce, Alpay Kabacalı, Âşık Hüseyin Kaçıran, Mehmed Kemal, Yaşar Kemal, Şükran Kurdakul, Babür Kuzucu, Yalçın Küçük, İdris Küçükömer, Âşık Mahzunî, Mesut, Mıstık, Âşık Nesimî, Cenap Nurhat, Çetin Özek, Siyami Özel, Erdoğan Özer, Doğan Özgüden, İnci Özgüden, Nigâr Refibeyli, Jean Paul Sartre, Murat Sarıca, Zekeriya Sertel, Samuel Sillen, Ruhi Su, Kemal Sülker, Cemal Süreya, Kâni Şengül, Faruk Şensoy, Kemal Tahir, Behzat Tanç, Halûk Tansuğ, Nurettin Tekindor, Olivier Todd, Erol Toy, Ahmet Kaya Turan, Cavit Orhan Tütengil, Yaşar Uçar, Hüseyin Ulaş, Mim Uykusuz, Mehmet Yalçın, Şiar Yalçın, Tonguç Yaşar, Yevgeni Yevtuçenko, Can Yücel, Toygun Eraslan.

ANT'IN ÜÇÜNCÜ CİLDİNİ TEMİN EDEBİLİRSİNİZ

Kütüphanelerinde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için cilt kapakları hazırlanmaktadır. Cilt kapaklarından almak isteyen okurlarımız taleplerini bildirdikleri takdirde 15 lira ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. ANT'ı düzenli olarak izleyememiş ya da kolleksiyon yapamamış okurlarımızın da ANT ciltlerine sahip olabilmeleri için elimizdeki dergilerle cilt yaptırılacaktır. ANT ciltlerini İstanbul'daki okurlarımız 50 lira karşılığında 3 Temmuz 1968 Çarşamba gününden itibaren ANT idarehanesinden temin edebilirler. Taşradaki okurlarımız da isteklerini «ANT Dergisi - P. K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Ciltler talep sırasına göre 50 lira ödemeli olarak adreslerine yollanacaktır. Taşradaki talep sahipleri, ambalâj ve posta masraflarını karşılamak üzere her cilt kapağı için 3 liralık, her cilt için de 5 liralık posta pulunu müracaatlarıyla birlikte göndermelidirler.

Kızıl Dany'nin büyük yankı yaratan demeci

Daniel Cohn-Bendit The Sunday Times'ın muhabiri Alexander Mitchell'e verdiği demeçte görüşlerini açıklamıştır

Nanterre Üniversitesinde sosyoloji öğrenimi yapan ve Kızıl Dany olarak tanınan Cohn-Bendit'in *açıkladığı düşünce ve* görüşleri şöyledir:

— «Kuvvet ve yetki insanı bozuyor. Ben de bozulduğumu sanıyorum. Artık bugünkü pozisyonumu bırakıp, gerilere, hareketin içlerine karışma, kaybolma zamanı geldi. Eğer bir takım insanlara liderlik ederseniz, onlar size inanırlar. Bu insanı bozuyor. Eğer siz iyi şeyler yapar ve iyi şeyler söylerseniz, insanlar size güvenir ve dayanırlar ve **«O bu işi becerecek»** derler. Bu da bozar insanı. Ne olursa olsun, biz sonsuz yönetime ve yöneticiliğe inanmıyoruz. İki ay içinde tanınmış bir lider olmaya son vereceğim. Bana artık ihtiyaçları yok onların

Fransız ihtilâlinden önce, -tabii birinci ihtilâlden bahsediyorum- kimse ortaya demokrasinin çıkacağını bilmiyordu. Robespierre'den Volter'e kadar pek çok kimseler pek çok şeyler söylüyorlardı, ama onların kafalarında yeni toplumun gerçek bir resmi, görüntüsü canlanamıyordu

Şimdi bizler birer peygamber olduğumuzu iddia etmiyoruz. bunu siz de biliyorsunuz. Ve, idealistler olmaktan da çok uzak kişileriz bizler, biz, gerçekçiler olduğumuzu söylüyoruz. Biz, kimse nereye gittiğimizi, nereye gittiğini bilmiyor, diyoruz. Johnson da bilmiyor nereye gittiğini. Wilson da. Wilson, iktisadî politikasını 12 ay içinde üç kere değiştirmiştir.

Komünist sistem de, kapitalist sistem de hayal kırıklığına uğratıyor bizleri. Bizim teklif ettiklerimizin anlaşılması ise çok güç. İnsanlar, nizam ve düzen içinde yaşamak üzere önceden hazırlanmış değildirler, nizam ve güven içinde yaşamak üzere eğitilirler. Onlar, bir kimsenin, bir yerde, kendileri adına karar verdiklerine inanırlar, birisi onlara liderlik eder, ve ayrıca, kesinlikle, merkezî bir o*torite bünyesi olduğuna inanır*lar.

Bizim dâvamız, onların yanlış olduklarını ispatlamaktır. Şimdi bildiğimiz şekliyle bir düzen ve nizam olması gerekmez. Üniversitelerin işgal edilmesiyle bu ispatlanmıştır.

Bu bir ülke peşinde koşuş değildir. Teknolojik toplumun kaynakları öylesine geniştir ki... Kahve içmek için Café Royale'e ancak bazı kimselerin gidebilmeye muktedir olmalarını anlayamıyorum. Herkes gidebilmeli oraya.

Öğrenciler göstermişlerdir ki, eğer bir şey istiyorsanız, bunu elde edebilmek için çok çalışmanız ve harekete geçmeniz gerekir. Biz, işçi sınıfı için bir örnek olduk. Üniversiteyi yönetmek istedik. Daha sonra anladık ki, pek çok işçi de fabrikaları *yönetebilmeyi arzuluyor*, fakat bizler sokağa çıkana kadar aramızda hiç bir ilişki kurulamamıştı.

Bu demek değildir ki, dayanışma ve beraberliği sağlayabilmemiz için her zaman polisle çatışmamız gerekiyor... Biz daha başka aksiyon metodları bulacağız.

Bana öyle geliyor ki, öğrenciler toplumdaki rollerinin ne olduğunu keşfetmişlerdir. Bu sadece öğrenmek ve sonra bir iş bulmaktan ibaret değildir, gerçek siyasî faaliyetlere girişmek onların görevidir, çünkü imtiyazlı bir durumdadırlar.

Her yerde problem, endüstriyel bir toplumun teknolojik bir toplum şekline nasıl sokulabileceğidir. Aradaki açıklığın kapanması çok güçtür. Bunun iki yolu vardır. Teknolojik yol ve ihtilâlci yol. İhtilâlci yol, topluma yeni bir sosyal bünye vermeyi öngörür. Fakat bu her şeyin yıkılması, mahvedilmesi demek değildir.»

Kendisinin «ihtilâl ihraç etmek üzere» İngiltere'ye gelmiş olduğu şeklindeki haberleri reddeden Cohn-Bendit, bu konuda şöyle demiştir:

«Fransa'nın, İngiltere'nin ve İtalya'nın durumlarını birbirleriyle mukayese edemezsiniz. Sizde geleneksel bir Anglo-Sakson liberalizmi var.»

Bendit'in şimdi en büyük düşüncesi, *Fransa'daki ihtilâlci* hareketin geleceğidir. Bu konuda şunları söylemiştir:

«Fransa, ihtilâlci bir geleneğe sahip, biz teoriyi aksiyon haline soktuk, şimdi sorun, ihtilâlin verdiği tecrübelerle geriye, teoriye dönmektir.

*Fransız toplumunun ana prob*lemi henüz çözümlenmemiştir. Bir insan, toplumun kendisini sömürdüğünden ne zamana kadar habersiz kalabilir? Ne zamana kadar, hayatının hiçbir şeye yaramadan akıp gittiğini kabul etmeyi reddederek yaşayabilir?

Dört hafta önce işçiler, fabrika yöneticileriyle, ücretlerine %2 oranında zam yapılması için mücadele ediyorlardı. Şimdi ise %14 oranında zam talep ediyorlar. Belki de bu bir tek örnek onlara aksiyonun önemini göstermiştir.»

Pek çok problemler, karmaşık acı problemler var görünürde, Cohn-Bendit'in şimdiden sezinlediği problemler. Fransız toplumunun şimdiki durumunu «Faşizm öncesi» olarak nitelendiriyor, ve «Eğer sağ kanat birleşecek olursa 1930 yıllarındaki Almanya'ya benzer bir devlet ortaya çıkabilir, bu da bizim silâhlanmamız gerektiği anlamına gelir» diyor.

Namus ölçüsü!

Namuslu öğrencinin gayesi, millî iradeye dayanan gerçek demokratik rejime inanmak, nizama uymak, bir an önce meslek sahibi olmak, kazanan iyi vatandaş derecesine yükselmektir.

KADİRCAN KAFLI
(Tercüman — 20.6.1968)

haftanın karikatürü

ÜMMETÇİNİN GÖZÜYLE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ

BÜLENT SEREN

(Bugün — 21.6.1968)

İstihbarat dediğin

MTTB Başkanı'nın yaptığı açıklamaya göre, anarşistlerin hareketini Fransa'dan ithal edilen üç profesyonel kızıl plânlamaktadır. Aşırı solcu bir partinin talebe olmayan unsurları, Malatya ve Antep'ten gelmiş, harekette vazife almışlardır.

VECİHİ ÜNAL
(B. Sabah — 20.6.1968)

★

Bazı rivayetlerin doğru çıkmasından korkuyoruz. Üniversitede komünistlikle tanınmış bazı doçent, asistan ve prof'ların bu hareketi organize ettikleri ısrarla söyleniyor. Bizim, boykotçuları kızıştırmak için Fransa'dan Mao'cu profesyonel ihti*lâlciler* geldiği rivayeti var...

AHMET KABAKLI
(Tercüman — 19.6.1968)

ENDONEZYA'DAN SAYGILARLA!

Komünistler harıl harıl silâhlanmaktadırlar. Kaçak olarak her türlü tabanca, makinalı **tabanca, tüfek, makinalı tüfek, mermi, patlayıcı madde alım satımı yurdun her köşesini sarmıştır.**

Komünistlerin kurduğu bir işçi sendikası, etrafına topladığı gözü kanlı üç-beş hayduta ihtilâl kursları verdirmektedir.

Resmî makamlar garip bir durgunluk içindedir. Komünizmle mücadele edilememektedir.

Komünistlerle mücadele artık bir kanun işi olmaktan çıkmıştır. İş fiiliyata dökülmek üzeredir. Komünistler fiilî harekete başlarsa, anti-komünist halk da fiilî çatışma havasına girecektir... Çok kimsenin canı *yanarmış*... Komünistler düşünsün.

Endonezya'dan saygılarla. ...

MEHMET ŞEVKİ EYGİ
(Bugün — 20.6.1968)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sokak. Emek Han. 16/31 - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 99 ● Posta Kutusu: 924 — SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara temsilciliği: Tel. 13 40 20 ● Dizgi: SON SAAT. Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT SÜTE - Ankara Cad. 84 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira. Altı Aylık 30 Lira. Üç Aylık 15 Lira. ● İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir